

greutatea sa nu va depăși 40 kg. El va fi plasat pe o orbită la altitudinea medie de 800 km., cu o rachetă proprie de tip «Miu», lungă de 19,1 metri și formată din trei etaje reactive, dintre care numai primul va avea combustibil solid. Începând din 1970, specialiștii japonezi vor lansa sateliți de telecomunicații, meteorologici și de navigație.

ÎN OBIECTIV: PLANETELE

Cea de-a treia direcție de studii și cercetări spațiale nu va fi nici ea neglijată în cursul anului 1967. În general, anul 1966 a fost un an de acumulare și, mai ales, de prelucrare a prețioaselor date științifice transmise în 1965 de aparatul spațial american Mariner-4, din zona planetei Marte, și de stațiile interplanetare automate sovietice Venus-2 și 3, dintre care una a trecut, la începutul anului 1966, prin apropierea «Planetei furtunilor», iar cealaltă a coborât pe această planetă.

Anul 1967 va constitui, la jumătatea sa, o altă perioadă favorabilă trimiterii de mesageri automați ai Pământului către misterioasa Venus. Specialiștii americani au anunțat chiar că un aparat spațial de tip «Mariner» modificat va fi lansat în direcția planetei Venus, la jumătatea anului 1967, cu ajuto-

rul unei rachete «Atlas-Agena». După trei-patru luni de călătorie prin spațiu, nava va transporta în apropierea planetei furtunilor o cantitate apreciabilă de aparate științifice, destinate a studia caracteristicile spațiului perivenusian și ale «emisiunilor» planetei.

În conformitate cu declarațiile specialiștilor, în decursul următorilor ani se va trece la realizarea proiectelor și — chiar — a sondelor spațiale destinate explorării planetei Jupiter pe cale astronomică. Este vorba de realizarea interesantelor proiecte de aparate spațiale automate denumite Jura I și II. În versiunea din anteproiect, aceste sonde spațiale vor trebui să treacă la 200 000 km de Jupiter, fotografiind planeta, măsurind radiația infraroșie a acesteia, temperatura, radiația cosmică, intensitatea câmpului magnetic, compoziția atmosferei, densitatea materiei meteoritice pe întregul traseu — care va include și traversarea briului de asteroizi dintre planetă și Marte.

Este foarte probabil că și specialiștii sovietici, deși încă nu au făcut precizări mai detaliate, să continue activitatea de explorare a planetelor apropiate, începând încă din perioada anilor 1961—1962 prin stațiile automate Marte 1 și Venus 1. Lansările numeroase de rachete foarte puternice, efectuate în anul 1966 în anumite regiuni ale Oceanului Pacific, atestă că specialiștii sovietici fac în acest domeniu eforturi intense.

Ing. F. CRISTESCU

● Un tânăr romancier i-a trimis lui Heine noul său roman. Acesta i l-a înapoiat cu următorul bilet:

«Cărțile sînt de două feluri: acelea de care te bucuri cînd le citești și acelea de care te bucuri cînd le termini. Mă bucur că am terminat de citit cartea dumatăle».

● Fiind numit general comandant al armatei din Italia, Napoleon care pe atunci era foarte tânăr, a fost apostrofat de un prieten:

— Ești prea tânăr pentru comanda unei armate!

— Nu-i nimic, am să mă întorc bătrîn — răspunde Napoleon.

● Ducele Duras, surprinzînd într-o zi pe Descartes înaintea unei mese pe care se răsfățau numeroase trufandale, exclamă rîzînd:

— Cum, și «filozofii» consumă delicatase?

— De ce nu? — răspunde Descartes. Crezi dumeata că natura a făcut bunătățile numai pentru ignoranți?...

● Alexandru cel Mare îl mustra pe un pirat pentru «meseria» lui:

— Sînt pirat — îi răspunde acesta — pentru că am o singură corabie. Dacă aș avea o flotă aș fi un cuceritor!

U M O R S T R Ă Î N

● Diogene ieșind dintr-o baie publică întrebă pe un trecător:

— Unde se spală cei care s-au îmbăiat aici?

● Un prieten îl întrebă pe Fontenelle aflat pe patul de moarte:

— Cum merge?

— Nu merge, răspunde el, se duce...

● O vorbă a lui Murger, autorul romanului «Viața de boem»:

— Banca Franței a emis bilete noi. Se spune că sînt albastre.

● Rodin a fost întrebat de o prietenă:

— Cum faci maestre ca să produci astfel de capodopere?

— E foarte simplu doamnă... Iau o bucată de marmură și scot din ea tot ce este de prisos!

● Rabelais a lăsat următorul testament: «N-am nimic. Datorez mult. Restul îl las sărăcilor».

● Cezar lua parte la lupte alături de soldații săi. Într-o bătălie un ofițer îl opri să treacă în primele rînduri:

— Unde te duci? — îi spuse — moartea e în fața noastră...

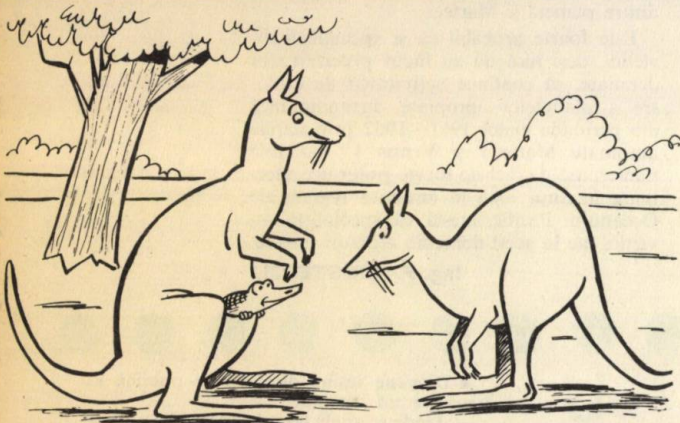
— Si rușinea, îndărățul nostru — răspunde Cezar.

Fred GHENĂDESCU

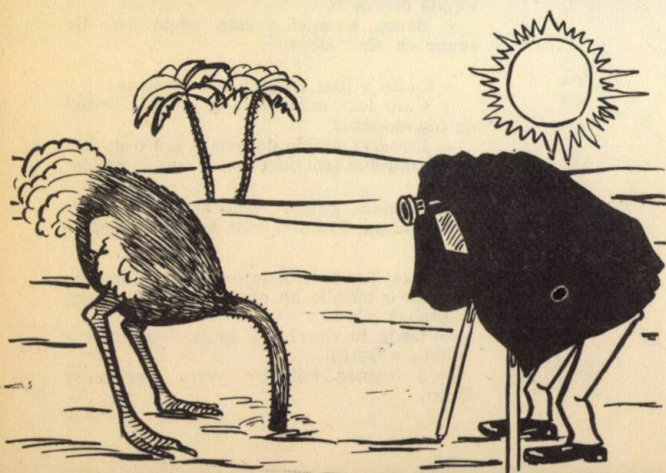
UMOR

- Fii optimist Vasile! Poate că nu e taur

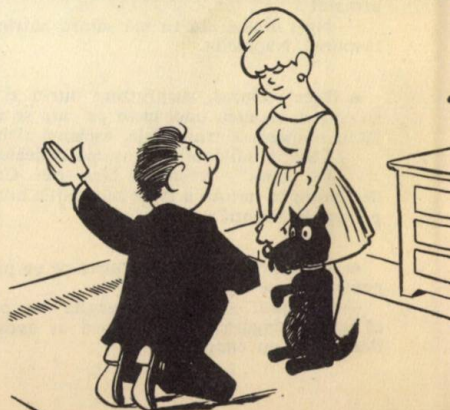
- Ce te uiți la geanta mea, n-ai auzit că se poartă crocodilul?!!

Imitație

Ingeniozitate

Spirit de imitație

CEL MAI

Un locuitor din Anglia, Iacobus van Dean deține titlul de «cel mai tatuat om de pe pământ». Corpul lui este aproape în întregime tatuat și conform unei înțelegeri cu proprietarul unui atelier de tatuaj, după moartea lui, pielea sa va fi expusă în atelierul acestuia.

Nisetrul este cel mai mare pește de apă dulce. Cele mai mari exemplare trăiesc în apele Volgăi și ating aproximativ 8 metri și pot cântări pînă la o tonă.

Cea mai mare omletă din lume a fost realizată de șase bucătari din Hollywood cu prilejul inaugurării unei expoziții culinare. Omleta avea un diametru de patru metri și a fost consumată pe loc de zeci de vizitatori.

Cel mai răspîndit element de pe Pământ este oxigenul care a fost descoperit abia în anul 1776.

După părerea specialiștilor, cel mai vechi mamifer care și-a făcut apariția pe pământ, a fost o specie de șoricel de câmp, lung de 10 cm, care a trăit acum... 160 de milioane de ani.

Daniel Armstrong, sergent major în armata britanică, a primit din partea specialiștilor titlul de omul cu mintea cea mai rapidă din lume. Concomitent lui și unei mașini electronice i s-au dat să rezolve diferite probleme privind deplasarea unor camioane cu o anumită încărcătură între cinci orașe. Armstrong a rezolvat problema în 3 minute și 50 secunde, în vreme ce calculatorului electronic i-au trebuit 3 minute și 59 secunde.

Caracatița este cea mai mare din moluște. Împreună cu tentaculele sale, ea poate atinge 17 metri lungime.

Cea mai mare șopîrlă trăiește în insula Komado. Ea poate atinge o lungime de 3,50 metri și o greutate de 110 kg.

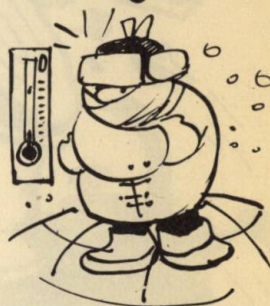
Tinăra Yvette Vancher a primit titlul de cea mai temerară femeie din Europa. Anul acesta, ea a reușit să urce celebrul vîrf Materhorn (4 505 m) din Alpii Apenini, situat la frontiera dintre Italia și Elveția. De la prima escaladare a acestui vîrf care a avut loc exact acum o sută de ani, aceasta este prima încercare feminină reușită.

Un concurs organizat în R.F. Germană pentru titlul de «Cel mai vorbăreț om din lume» a fost cîștigat de Peter Spiegel, în vîrstă de 62 de ani, care a reușit să spună în mod inteligibil în 60 de secunde aproximativ 1 000 de cuvinte...

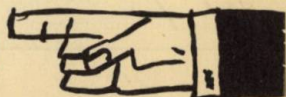
Omul cel mai mic din lume trăiește în regiunea Allahabad din India. Înălțimea lui este de numai 74 cm.

Lacul aflat la cea mai mare altitudine din lume este Titicaca, situat la frontiera dintre Peru și Bolivia. Acest lac se află la 3 812 metri deasupra nivelului mării.

Cea mai scăzută temperatură terestră înregistrată pînă în prezent este de minus 88,3 grade, înregistrată la baza sovietică Vostok, în Antarctica, la 24 august 1960. Cea mai scăzută temperatură în afara regiunilor polare, a fost înregistrată la Dimekon (U.R.S.S.) la 1 februarie 1933: minus 68 de grade.

CEA MAI

Stringeți și predați obiectele vechi, neutilizabile, la depozitele Întreprinderii pentru Colectarea Metalelor, sau colectorilor autorizați, care vă achită imediat contravaloarea lor

In Statele Unite ale Americii o stea de cinematograf se poate considera drept o eroină și poate de asemenea fi considerată ca atare de toți cei care au interesul s-o facă, adică directorul firmei cinematografice la care lucrează, regizorul ei, șeful serviciului de publicitate, soțul ei, dacă are vreunul, și, mă rog, toți ceilalți care au vreo legătură cu această stea.

Dar, din păcate, e foarte greu să fii o eroină și în ochii cameristei tale. Cele două jurnale pe care le-a descoperit din întâmplare un reporter, vor demonstra această cu prisosință.

Să le dăm deci citire.

Desen de D. Negrea

JURNALUL STELEI DE CINEMA

Ora 6 dimineața. Ce plăcere să te scoli dis-de-dimineață. Fac o baie: apa e înghețată. Ador să fac băi reci. Ce încântare să simți cum apa rece îți șiroiește de-a lungul corpului! După baie mi-am luat micul dejun: un pahar cu suc de grapefruit și câteva felii de plăcinte prăjite. Apoi, o mică plimbare prin grădina plină de trandafiri, ale căror petale, ca și iarba de altfel, sînt încă pline de roua dimineții. Nu-mi place nimic mai mult decît grădinăritul. Și acum, înapoi în casă unde, după ce am făcut primele exerciții de gimnastică suedeză, m-am apucat să-mi fac toaleta. Ah, toaleta! E un fel de a vorbi, căci nu mă fardez niciodată, bineînțeles, afară de studio. Tenul e

JURNALUL ȘI CAMERISTEI

Ora 9.30 dimineața. Mă duc să scol peconița. Îmi aruncă cu papucul în cap.

Ora 10. A doua tentativă. Nu voi îndrăzni niciodată să aștern pe hîrtie cuvintele pe care le-a rostit conîța ca să mă trimeată la plimbare. În sfîrșit, s-a sculat, continuînd să mă înjure cum îi vine mai bine la gură, fiindcă apa din baie nu e destul de caldă. E oare vina mea? A trecut o oră de cînd i-am pregătit baia...

Ora 10.20. Dejunul conîței: pește fript, șuncă, portocale, prăjituri, rockfort, cremă și nescafe.

Ora 11. Toaleta conîței: trec douăzeci de minute pînă ce reușesc s-o ajut să-și pună centura, să-și tragă și să-și prindă ciorapii și să-și îmbrace furoul. Apoi vine fardarea pentru stradă. Zece cutii des-

atît de frumos cînd apare în strălucirea lui naturală.

104

Ora 8. Soseș și încep să lucrez la studio. Regizorul Barker mă aștepta la poartă. Era nerăbdător să vin, ca să poată începe filmarea. Pe drum, în timp ce mă însoțește spre cabină, mă complimentează tot timpul: «Ieri ai fost admirabilă!» îmi spune el. «Pur și simplu admirabilă! Daisy Mae și Katherin Beauchamp or să se ascundă de rușine, cînd or să-ți vadă filmul!»

— Oh, dragă Charlton, exagerezi cu siguranță! I-am răspuns eu. Cum poți să mă compari pe mine, o biată începătoare, cu niște vedete atît de mari?

— Ah, Lauren, lasă modestia de-o parte! Îmi replică el. Cînd ai să înțelegi în fine că ești cea mai talentată stea din Hollywood?!

Asta-i, de altfel, și părerea lui Georg Stevens, producătorul filmului nostru. Nu mai vorbesc de criticii cinematografici, care n-au avut decît cuvinte de încântare și de laudă pentru ultima mare creație. Și totuși mie nu-mi vine să cred că talentul meu e atît de mare cum spun ei. Să fie din cauza modestiei mele?

În orice caz, mă bucur grozav de mult să lucrez cu acest genial regizor care-i Charlton Barker. Mă înțeleg de minune cu el, iar el, la rîndu-i, a ajuns să cunoască toate aspectele personalității mele.

Prînzul: Lunch foarte ușor: legume și un pahar cu apă minerală. Trebuie să fac toate sacrificiile ca să-mi mențin silueta sveltă pe care o am și mulțumită căreia pot să servesc arta pe care o ador mai mult decît viața mea.

Ora 14. M-am înapoiat la studio. Mă simt cu adevărat fericită, aici, în plină activitate. Cum am mai avut prilejul să notez în acest jurnal, ador arta mea și trăiesc real cu personajele pe care le încarnez. Ce bucurie să trăiești viața lor, să diseci acest rol și să gindești mereu asupra lui, spre a-i descoperi noi și noi amănunte.

Barker e un om încîntător. De un an de cînd lucrăm împreună, n-am avut nici cea mai mică discuție cu el. Își cunoaște admirabil rolul său de tehnician. Dar afară de asta, ce artist! Nu cred că Hollywood-ul să aibă mulți ca el!

Ora 18. De obicei, părăsesc studioul la ora aceasta. Afară, bineînțeles, de cazul cînd Barker mai are nevoie de mine, ca să filmeze cîteva scene de noapte. Mă supun întotdeauna cu plăcere acestei activități suplimentare, oricît de obosită aș fi. Azi, însă n-a fost prevăzută nici o oră de lucru noaptea. Așadar am părăsit studioul, fiind așteptată la poartă de binecunoscutul și apreciatul scenarist Gene Towne. De o bucată de vreme, el a început să scrie scenariul special pentru mine, căci mă

chise sînt înaintea ei. Îi spun doamnei că azi are zbircituri prea marcate la ochi și că ar avea nevoie de niște băi reci... Mă duc afară.

Ora 12.45. Conița sosește la studio.

— Am trimis patru asistenți să te caute! Nu vom mai putea face nimic acum! zbiră domnul Barker, regizorul conیței, care este extrem de enervat. — Dacă crezi că mă interesează, îi răspunde conیța, a cărei mină se află prinsă în aceea a unui bătrînel înalt, cu fața palidă, bolnăvicioasă, înaintea căruia tremură cu toții în studioul ăsta și care a condus-o imediat spre cabina ei. Am vrut să vin după ei ca să-i duc conیței rochia, dar ea mi-a trîntit ușa în nas, poruncindu-mi s-o aștept pe platou.

Ora 13. Conیța își ia aperitivul la barul studioului. Pastă de sardele, icre de Mancuria, pui fript cu smîntînă, prăjituri...

Ora 15. În studio. Se pregătesc scenele pentru filmare.

— Ce trebuie să fac? întrebă conیța, căscînd plictisită.

— Aceeași scenă ca și ieri! îi strigă regizorul. Ai jucat atît de prost că trebuie s-o repetăm.

— Eu am jucat prost? țipă conیța. U-ta nu știi ce vrei și-mi spui mie acum c-am jucat prost! Habar n-ai de regie! Am să-i spun lui Rice (ăsta-i numele «bătrînelului») și o să te dea afară!

— Simt c-o să înnebunesc în studioul ăsta dacă mai lucrez cu d-ta! tună Barker, smulgîndu-și părul din cap. Cît privește amenințarea d-tale, n-ai decît să ceri să mă dea afară! Mai bine pe stradă, decît să lucrez cu așa o ciubotă ca d-ta!

Și scena aceasta, cu fulgere și cu tunete, ba chiar și cu plîsete, ar mai fi ținut mult și bine, dacă moșulică acela n-ar fi apărut pe platou, atras de țipetele conیței și ale lui Barker. În sfîrșit, furtuna s-a potolit și a început filmarea. Numai că conیța nu-și mai amintește ce a făcut ieri și confundă rolul de acum cu cel din filmul precedent. Barker se înfurie din nou și încep să se certe iar vreun sfert de oră. Apoi, conیța, obosită de atîta gîlceavă, începe să filmeze. Dar nu lucrează decît o oră, ceea ce dovedește că doamna e înzestrată cu un anumit temperament artistic. Cred că dacă mi s-ar da mie rolul l-aș juca mai bine decît ea.

Ora 18. Regizorul vrea s-o oprească pe conیța ca să mai filmeze, dar ea refuză. Ceartă, țipete, amenințări!

Ora 18.15. Înapoierea acasă cu mașina. Mama doamnei se află și ea aici. Îi spune conیței că n-a fost atît de bine în ultimul ei film și că, în general, nu găsește că este un lucru deosebit să-ți arăți picioarele sau umerii goi, că asta nu se cheamă artă... Conیța s-a supărat grozav. N-am auzit-o niciodată țipînd atît de tare. Nici chiar cînd se ceartă cu dl. Barker. Își tratează mama mai rău decît pe o servitoare. Eu n-aș suporta nici o singură clipă un asemenea tratament. Cu o lovitură de picior l-a azvîrlit cît colo pe Ciao-Ciao, cățelușul ei. Bărbatul conیței a venit s-o întrebe ce face astă-seară și ea l-a răspuns rîspicat.

găsește pur și simplu cea mai uluitoare apariție de pe firmamentul cinematografului din ultimii cinci ani. Acum, m-a așteptat ca de obicei cu limuzina lui elegantă, dar am preferat să merg pe jos, ca să respir aerul proaspăt al serii. Așa că am pornit-o pe bulevardul Sunsit, pe când prin mijlocul lui, și, uri într-zi de mașini, alergau unele după altele, ca verigile unui lanț...

Ora 20. Mă aflu din nou în casa mea confortabilă, care e de o simplitate proverbială! Ador casa mea, ca și pe mama, care mă așteaptă la poartă, împreună cu adoratul și micuțul meu cățeluș Ciao-Ciao, și cu scumpul meu soț. Mama îmi dă sfaturi bune. O ascult cu venerație, când îmi critică jocul dintr-un film.

Ora 21.30: În salonul în care stăm, bărbatul meu și cu mine, nu pătrunde nici un zgomot. În timp ce tricotez un splendid pulover pentru bărbatul meu, el îmi face lectură. Îmi citește lucrări serioase: «Poemele» lui Tennyson sau «Istoria filozofiei» de Russell. Ador oezia și filozofia!

Ora 22. Un sfert de oră de muzică! Cînt la pian o sonată de Beethoven. Ce geniu! Oamenii simpli nu-l pot înțelege... După aceea, a treia baie zilnică. Apă rece. Apoi mă retrag în budoarul meu, spre a răspunde scrisorilor nenumăraților admiratori, deși, sincer vorbind, n-am înțeles prea bine această admirație entuziastă a lor. De altfel, pot să ghicesc conținutul acestor scrisori, înainte chiar de a le desface.

Totuși mă supun cu docilitate acestei corespondențe, căci nu vreau să-mi dezamăgesc admiratorii, chiar dacă ar fi să rămîn la măsura mea de scris pînă în zori. Deschid, deci, la întimplare, una din nenumăratele scrisori. Iată conținutul ei: «V-am admirat întotdeauna ca pe una din marile noastre actrițe. În special m-au interesat scenele dv. de dragoste, de la care am reușit să învăț și eu cîte ceva. Astfel, scena aceea cînd mîngîiați părul iubitului dv. mi-a fost de mare folos la prima mea întîlnire cu drăguțul meu, imediat după ce v-am văzut filmul. De asemenea, am observat că ori de cîte ori vă sărută cineva, dv. închideți ochii. Și aceasta în toate filmele dv. Am încercat să vă copiez, dar n-am reușit încă» (Daisy Mae, 14 ani, elevă).

Drăguța de ea! Asta dovedește cît de mare și bună influență au filmele mele asupra tineretului!

Am terminat lectura scrisorilor admiratorilor mei și le-am răspuns tuturor. E două noaptea. Sînt trîntă de oboseală. Dar mă simt cu conștiința împăcată că nu l-am uitat pe nici-unul dintre ei. În orice caz, ideea asta a lor, de a crea un club care să-mi poarte numele, n-am s-o accept niciodată! Oricît de multi ar fi admiratorii mei, nu înțeleg să facă din mine idolul lor și să-mi ridice o capelă! Mă duc, deci, să mă culc!

— N-am nevoie de tine! Știi foarte bine că nici prezența nici vorbele tale nu-mi fac nici o plăcere!

— Dar bine, Lauren darling, a dat el să spună, dar conîța i-a tăiat-o scurt:

— Fă bine și mă scutește de expresia darling. Și chiar de prezența d-tale!

El s-a retras tăcut în camera lui. Acelaș lucru l-a făcut și mama conîței. Și Ciao-Ciao a fugit să se ascundă în fundul patului. Peste puțin timp, cîteva prieteni au venit s-o caute pe conîța. Ea a plecat cu ei la un local de noapte. După cum am aflat, conîța a mîncat foarte mult. De acolo, au plecat cu toții la un bar din Palm Springs, unde au mîncat din nou și au dansat. Spre dimineață, conîța a încercat să cînte la pian, cu un singur deget, un «Ye ye», dar n-a reușit.

Ora 3 dimineața. Conîța s-a întors acasă. M-a trezit din somn, ca s-o ajut să se dezbrace. În timp ce o ajutam să-și scoată toate după ea și să-și îmbrace cămașa de noapte, m-a întrebat dacă n-a primit ceva poștă. I-am spus că nu și a țipat pe mine. Apoi s-a trîntit în pat și a luat cu ea o carte «Aventurile lui Rocambole». Este o istorie cu bandiți și detectivi, pe care am început-o după amiază și care e foarte pasionantă. Dacă îi las cartea, n-am s-o mai pot termina miine. Și sînt foarte nerăbdătoare să cunosc sfîrșitul. Atunci îi reamintesc conîței că a făgăduit corespondentului de la «Cinémonde» să-i dea un rezumat al zilei ei.

— A, știi ceva, Clarrie? Ia de pe birouașul meu «Jurnalul» pe care îl scriu eu. Copiază de acolo ziua mea de ieri și cînd vine gazetarul, predă-i copia! Ai înțeles?

— Da, conîță.

Am părăsit dormitorul conîței și am făcut apoi așa cum mi-a spus ea. Am citit și am copiat din jurnalul ei ziua care s-a scurs. Pretinde că se scoală la 6 dimineața!

Nu-mi pot stăpîni rîsul. Dar am o idee. Voi adăuga și jurnalul meu la cel al conîței. Ziaristul nu va avea decît să aleagă.

Printre hîrțile în care se aflau cele două jurnale, reporterul a mai găsit și o tăietură dintr-un ziar, din pagina «Micii publicități».

Iată-i conținutul:

Cameristă, fost doi ani în serviciul unei stele de cinema, caută post. Preferă casă de oameni liniștiți, funcționari, chiar cu copii mulți. Scrieți sub Clarrie Thorp, Hollywood.

PAUL B. MARIAN

ECONOMIE DE TIMP

EFORT MINIM

ASPIRATORUL DE PRAF
RECORD

Utilizați pentru întreținerea curăteniei în gospodăria dvs. aspiratorul de praf «RECORD».
Se minuieste ușor și înlătură radical praful de pe podele, pereți, perdele, mobilă, haine etc. Poate fi folosit și la pulverizarea lichidelor și a vopselelor, la uscat părul sau îmbrăcămintea.
Prețul lei 890. Se vinde și cu plata în rate.

Schiță de

MARIA MAJEROVA

107

LUNA SĂ APARTINĂ FEMEILOR

În ultimul timp am avut prilejul să citim multe lucruri privitor la Lună, despre care avem o reprezentare relativ clară. Dar s-a vorbit puțin în ceea ce privește utilizarea practică a Lunii. S-a stabilit doar că va putea fi utilizată ca stație intermediară în zborul interplanetar.

Eu cred însă că noi, femeile, vom găsi Lunii o întrebuințare mult mai largă. Propun ca Luna să fie dată în folosință veșnică femeilor. Doar noi, dragele mele, avem tot dreptul la asta. Oare nu ne spun consorții noștri : «Te-aș trimite în Lună!?» Poftim, s-o facă.

Ilustrația: TIA PELTZ

Pe lună vom trăi fără griji. Știm că atmosfera lunară nu este respirabilă, dar noi ne-am obișnuit deja cu asta. Cum este, bunăoară, atmosfera biroului în care cinci din colegii voștri fumează? Sau cum este atmosfera în bucătărie cind prăjim pește? Iată, astea reprezintă pentru noi cel mai bun antrenament.

Pe Lună, înainte de toate, va trebui să ștergem bine tot praful. Apoi, propun să împodobim pereții tuturor vulcanilor stinși cu desene în motive naționale. În interiorul craterelor se pot pune pomi artificiali, confecționați din hirtie gofrată. Toate acestea vor contribui la crearea unui mediu intim în cratere și pe întreaga Lună.

Viața pe Lună, pentru noi, femeile, prezintă numeroase avantaje. N-o să ne chinuim cu frigiderele, sau mai exact cu cei care le repară, intrucit acolo n-au să ne facă trebuință. Carnea, cumpărată de simbătă, nu se va strica. Va fi îndejuns să o punem la umbra celei mai apropiate stinzi, intrucit în fiecare loc umbrat de pe Lună domnește un ger cumplit. Și, dimpotrivă, acolo unde cad razele

soarelui, temperatura atinge o mie de grade, iar stincile se înfierbîntă și mai mult. Este suficient să așezi pirjoalele între două pietre și se vor prăji uniform, iar noi nu vom mai fi nevoite să facem focul în sobe sau să cheltuim energie electrică.

Ca să ne ferim de nopțile lungi și friguroase, vom trece pe cealaltă parte a Lunii, luminată de Soare. Asta prezintă, de asemenea, o serie întreagă de avantaje: acolo putem, de exemplu, să ne bronzăm fără costum de baie, intrucit acea parte a Lunii este invizibilă de pe Pământ.

Pe Lună, greutatea noastră va fi mult mai mică. Mersul nostru va deveni plutitor și ușor. Chiar și sacosele cu cite zece kilograme de prune sau alte cumpărături vor fi lesne de dus.

Însuși jugul căsniciei va deveni ușor, intrucit între noi și consorții noștri va fi o distanță medie de 380 000 de km.

Consider că merită să luptăm pentru Lună.

Traducere de I. BUTNARU

ÎN TRE VIAȚĂ

Fragment din romanul „Împlinire” de

NICOLAE TĂUTU

Medicul Cosașu se trezi greu. Somnul scurt, de patru ore, avusese darul să-l obosească și mai mult. Trase aer în piept. Un coleg îi explică:

— E un căpitan... Trebuie operat imediat... E rănit în plămîni, lingă inimă...

Cosașu auzea ca prin vis cele rostite.

— De aceea, iartă-ne că te-am sculat... Știu că n-ai avut timp suficient să-ți revii, dar e o operație grea...

Cosașu nu-l mai auzea, o rugă pe soră:

— Sparge-mi o fiolă de cofeină.

— Iar? întrebă sora surprinsă.

— Da. Nu una. Ci două.

Afară se auzeau mașinile -ambulanță. După ce sorbi cofeina amestecată cu apă, se spală mecanic, îndelung.

— Pulsul rănitului?

— 86!

— Tensiunea?

— 16/9!

— Etatea?

— Cincizeci și șase de ani!

— Transfuzie!... Dar de unde sînge?

Colegul îl liniște:

— Am procurat!

— Spirt!

Își turnă spirt cu zgîrcenie.

— Mănușile!

Pănoiu se trezi. Sanitarii, care transportau targa spre masa de operație, îi făcură semn să se liniștească. Rănitul privi cu interes în jur. Nici o față cunoscută. Fu așezat pe masa de operație. Cosașu și colegul său intrară cu măștile pe față.

— Anestezie generală!

Colegul îl trase de o parte:

— Nu avem. Doar anestezie locală.

Cosașu tună:

— Nu se poate opera o asemenea rană doar cu anestezie locală sau rahidiană!

Se opri lingă măsuta pe care erau așezate instrumentele scoase din apa clocotită.

— Bine. Novocaină! Tinctură! Fixați cearceaful cu «raci» bine prinși. Rămîne liberă această porțiune!

Chirurgul simțea că încă nu-i dispăruse tremurul oboselii din miini. În asemenea condiții n-ar fi putut în nici un caz să înceapă operația. Se apropie de bolnav. Îl privi cu insistență. Recunoscu pe logodnicul Ecaterinei Teodoroiu, pe cel venit să lupte, ca voluntar, la 56 de ani, împotriva hitleriștilor.

— Nu vă amintiți, domnule căpitan Pănoiu, de mine? Pe cînd lucram la ambulanță?...

Pănoiu își aminti. Îi zîmbi recunoscător medicului tinăr. Ar fi vrut să-l mai privească dar sora asistentă ridică în fața privirii dispozitivul de fier cu cearceaf, ca un zid alb. Auzi doar glasul medicului:

— Perfuzie! Economie la sînge!

Ascultă inima rănitului. Bătea regulat.

— Ai o inimă de flăcău. Abia acum înțeleg de ce-ai dorit să lupti în prima linie...

Cosașu își controlă miinile. Nu-și recăpătaseră stăpînirea deplină. Șopti colegului său: «Pregătește adrenalină! Și inima lui și a mea bat cam la galop!... Fii gata cu siringa în fiecare clipă!...»

— Unui flăcău nu-i facem anestezie generală. Nu? El suportă mai ușor înțepăturile ca de albină ale unei operații... Sper că o să colaborez ca doi bărbați, fără teamă...

Încercă efectul anesteziei locale.

— Gata! Începem atacul!...

Bisturiul tăie pielea deasupra coastelor. Se auzea vorbind colegul lui Cosașu.

— Știi cine a donat sîngele?

— Nu.

— Maică ta, Nicolae. A venit să te vadă. După operație te așteaptă în camera noastră.

Cosașu simți că ametește. Miinile îi tremurau. Se retrase pentru cîteva clipe. Ridică brațele în sus, să nu atingă un obiect din apropiere.

— Soră, încă o... «cafea»... dar mai amara...

ȘI MOARTE

Desen de D. NEGREA

Sorbi iarăși cofeina amestecată cu apă. Își reveni. Reîncepu operația. Deasupra spitalului se auzi zgomot de avioane. Ca la un semn, aparatele coborîră în picaj amețitor. Șuierul se auzea înfiorător.

— N-or să tragă. Spitalul are pe acoperiș o cruce roșie vizibilă de la mare distanță... îl liniști colegul lui Cosașu.

— Trag! La adăpost!

Avioanele bombardară, mitraliară și aruncară grenade de bord deasupra spitalului. Mîinile lui Cosașu nu mai tremurau. Își recăpătaseră calmul. Glasul său se auzi sigur și stăpîn.

— Cine dorește poate să se adăpostească. Eu voi continua...

Operația continuă într-o ordine deplină. Un proiectil lovi instalația electrică. Cîteva schije pătrunseră prin fereastră. Cosașu ordonă liniștit.

— Să se aprindă lămpile!

Operația continuă la lumina redusă a lămpilor de petrol. O soră slăbuță se clătină. Se rezemă de perete. Fusesse rănită la gît de o schijă minusculă. Abia mai murmură:

— Să continue altceva perfuzia!

Căpitanul Pănoiu se zbătu, gemu:

— Nu-i nevoie! Mă sting! Mă sufoc!

Cosașu făcu semn colegului său.

— Adrenalină!

Îi spuse lui Pănoiu, încercînd să-l sustragă de la gravitatea situației:

— Am scăpat de bombardamente, domnule căpitan. Avioanele s-au îndepărtat...

— Plecați la adăpost! Îi cunosc bine. Se vor întoarce! Sint foarte îndrăzneți cînd atacă obiective fără apărare.

Rănitul nu mai putu vorbi... Zări ca prin ceață ultima imagine de pe front. Înserarea... Pădurea fără sfîrșit din dreapta... Auzi clăntănitul metalic al unei mitraliere îndepărtate... Candela unei rachete atirna suspendată în zare... Privea ca hipnotizat spinarea uriașă și încovoiată a unui tanc ce nu se clintea... Zburară ca așchii de lumină și moarte schijele unei grenade... Și peste tuburi de cartușe, sîrmă ghimpată, leșuri și târgi, plutea chipul Cătălinei, ireal de palid și străveziu. Și deodată se deschise în fața sa, sorbindu-l cu aviditate, un gol imens de beznă nepătrunsă... Încercă zadarnic, în crisparea nervoasă ce-l stăpînea, să se agațe de un ram, de un obiect, de o frunză... Totul era adînc și întunecos, întunecos...

Cosașu ordonă:

— Încă o injecție cu adrenalină.

Colegul lui Cosașu se apropie cu siringa în mînă. Păli. Asculta inima lui Pănoiu. Sudui revoltat.

— Nu mai este necesar! Inima a cedat!

Cosașu ordonă cu calm:

— Adrenalină în inimă! Mai avem cîteva minute cît durează moartea clinică.

Cosașu își deschise cu bisturiul drum spre inimă. Începu ușor să maseze mușchii inimii. Medicul simți sudoarea pe frunte. Privi cu înțeles spre soră, care-i șterse fruntea cu un pansament.

— Altă injecție cu adrenalină. În inima! Aici!

Un sanitar oacheș și mărunt se lipi de ușă ținîndu-și cu teamă răsufierea, de parcă în acest fel ar fi contribuit la reușita operației atît de temerare.

— Își revine!

Inima începu să bată îmboldită la viață de tenacitatea lui Cosașu. Pe fața golită de sînge a lui Pănoiu apărură vizibile două pete roze.

— Pulsul?

— 56!

— Transfuzie!

Sanitarul de lingă ușă năucit, se descoperi. Sub ochii săi un om era readus la viață.

— Pulsul?

— 62!

Rezultatul fu înregistrat cu un zimbet de triumf general. Fețele se luminară. Rănitul fusese readus la viață.

— Adrenalină!

Cosașu simțea că din cauza efortului îi tremurau genunchii. Și buza de jos avea un tremur ușor, abia perceptibil. «De nu mi-ar tremura și miinile!».

Un plutonier, alergînd în panică pe coridor, deschise ușa și strigă speriat, cu vocea sugrumată de spaimă:

— Să trăiți! Toată lumea la adăpost!

Cosașu îi făcu semn să plece. Vorbi liniștit.

— Cine dorește, să plece la adăpost! Continuăm operația!

Avioanele zburau razant. Fasciștii aruncară din nou grenade de bord și mitralieră spitalul. O grenadă explodă lingă fereastră. Cosașu se opri. Se clătină. Miinile căutară ceva în aer, se agitară cîteva clipe. Mai putu să rostească:

— Și pe căpitan l-au ucis... L-au ucis pentru a doua oară!

Amuți. Se agăță de aparatul de perfuzie. Se prăbuși cu aparatul pe podea. Sîngele mamei se scurse picătură cu picătură pe dușumeaua mușcată de schije.

Colegul lui Cosașu abia putu să vorbească, după o pauză scurtă și apăsătoare.

— Să se repare geamul! Să se pregătească instrumentele pentru rănitul următor!

Cu ochii înlăcrămați ridică bisturiul din mîna prietenului său.

...Bătrîna, mama lui Cosașu, mai așteptă în adăpostul din grădină pînă se termină bombardamentul. Intră în spital. Trupu-i vlăguit abia mai putea merge. Strîngea în pumni gavanosul cu dulceață de vișine și bocceaua cu nuci și mere uscate. Se opri lingă ușă sălii de operație. Privi înăuntru. Înlemni mută lingă trupul fiului pe care nu-l văzuse de aproape zece ani. Șopti cuiva nevăzut:

— Măcar să-i fi vorbit!

Îl cuprinse în brațe, călcînd peste sîngele ei pe care îl dăruise lui Pănoiu pentru transfuzie. Cu vocea stinsă se adresă infirmierilor:

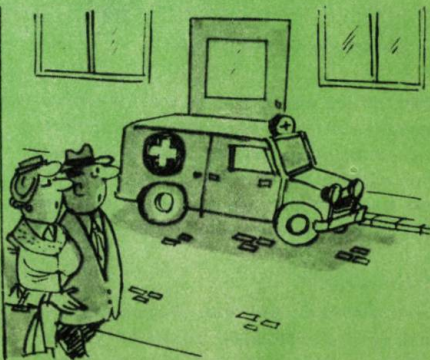
— Nu! Nu mi-l luați încă! Să-l mai privesc!

În sala de operație era adus un nou rănit.

Romanul «Împlinire» cuprinde viața Ecaterinei Teodoroiu și a logodnicului ei Gheorghe Pănoiu, căzut în războiul antihitlerist).

— Ce-ai găsit de te distrezi așa?
— O caricatură cu unul care citește ziarul la masă!...

— Vecinul iar și-a schimbat mașina; avea un turism!...

Desene de Gh. GHIRIAC

OAMENI CELEBRI ÎN ANECDOTĂ

Balzac se afla în unul din prea numeroasele sale momente de criză financiară. De data asta, el apela la directorul teatrului «Gaite» din Paris pentru acordarea unui împrumut.

Acesta fu de acord cu condiția ca scriitorul să-i aducă o piesă sau cel puțin primele două acte.

— Două acte? — făcu Balzac. Sint gata terminate și le aduc de îndată — pentru 500 de franci. Omul de teatru nu avu nimic de obiectat și chemă pe cea mai bună actriță pentru examinarea în comun a piesei.

Balzac reveni după puțină vreme cu un teanc de foi, se așeză la geam și începu să le citească. De la o scenă la alta, se îmbogățea numărul situațiilor neașteptate și al întorsăturilor spirituale, iar acțiunea era construită în chip magistral.

— Poftim 1 000 de franci! exclamă entuziasmat directorul, cînd Balzac își termină lectura — acum dă-mi te rog piesa!

Balzac luă cu un zîmbet satisfăcut banii, așeză pachetul de file pe masă și se îndepărtă în grabă.

De pe fața directorului dispărură însă foarte repede toate urmele de bună dispoziție, atunci cînd împreună cu actrița venită pentru analiza manuscrisului, trebui să constate că întregul maldăr de hirtii era compus doar din file absolut goale.

Balzac improvizase pe loc cele două acte!

Printre rindurile celebriilor distrași ai lumii, al căror număr a fost întotdeauna destul de mare, întîlnim și pe marele fabulist francez Lafontaine.

Într-una din zile, el se hotărî să-și viziteze un vechi prieten. Cînd după oarecare așteptare, ușa acestuia îi fu deschisă, el a fost primit cu o surpriză amestecată cu uimire și i s-a adus la cunoștință că cel căutat murise în urmă cu multe săptămîni.

— Da, da, exclamă îngîndurat Lafontaine, trebuia să-mi aduc aminte — doar i-am rostit chiar eu un discurs funebru.

Marele actor francez Henri Louis Lekain (1728—1788) a avut pînă la adînci bătrîneți prostul obicei să se mindrească întotdeauna cu aventurile sale galante.

— Are circumstanțe atenuante, spuse cu o ironie îngăduitoare Voltaire, pentru că este știut că tuturor invalizilor le place să vorbească despre război.

La un banchet, Hemingway stătea alături de un financiar plictisitor, care îl inoportuna continuu, căutînd pe orice cale să înjigebeze o conversație cu scriitorul. În cele din urmă i se adresă cu cuvintele:

— Care este de fapt sistemul cel mai indicat pentru scrierea unei cărți?

— De la stînga spre dreapta, mormăi drept răspuns, iritat, Hemingway.

Un actor mediocru a apelat o dată la bunăvoința lui G.B. Shaw, pentru ca acesta să-i dea o recomandare către un director de teatru. Marele dramaturg englez a suris aparent înțelegător și așternu pe hîrtie următoarele cuvinte:

«Recomand cu toată căldura pe conducătorul acestor rînduri. El știe să joace Hamlet, Romeo, Shylock și biliard. După părerea mea, în acesta din urmă excelează.»

CINE A SPUS?

1. «Ce mare artist moare prin mine!» a) *Plaut* b) *Neron* c) *Ovidiu*
2. «Cine nu știe să se prefacă, nu știe să domnească» a) *Ludovic XI* b) *Ludovic XIV* c) *Ludovic XV*
3. «Pentru rege adesea, pentru patrie întotdeauna». a) *Richelieu* b) *Talleyrand* c) *Colbert*
4. «O timpuri! O moravuri!» a) *Cicero* b) *Virgiliu* c) *Democrit*
5. «Și totuși se mișcă!» a) *Newton* b) *Kepler* c) *Galileo Galilei*
6. «Soldați! Amintiți-vă că de la înălțimea acestor piramide vă privesc patruzeci de secole!» a) *Scipio Africanul* b) *Napoleon* c) *Vercingetorix*
7. «Garda moare dar nu se predă» a) *Danton* b) *Robespierre* c) *Cambronne*
8. «Am venit, am văzut, am învins!» a) *Cezar* b) *Cicero* c) *Octavian August*
9. «O! Sfință simplitate!» a) *Luther* b) *Jean Hus* c) *Calvin*
10. «Bucură-te de fiecare zi» a) *Suetonius* b) *Plinius* c) *Horatius*
11. «Iară nu sînt vremile subt cîrma omului, ci bietul om supt vremi» a) *Miron Costin* b) *Ion Neculce* c) *Grigore Ureche*

RĂSPUNSURI

1. —b; 2. —a; 3. —c; 4. —a; 5. —c; 6. —b; 7. —c; 8. —a;
9. —b; 10. —c; 11. —a.

DIN DOUĂ UNA . . .

1. — Zeița semănăturilor se numea la romani *Demeter* sau *Ceres*?
2. — Viețuitoarele care pot trăi la cea mai mare altitudine sînt vulturii sau păianjenii?
3. — Ceturile și norii care plutesc deasupra planetei *Marte* au fost observați pentru prima oară de *Le Verrier* sau *Herschel*?
4. — Notele înalte ale unei orgi sînt produse de țevile scurte sau de țevile lungi?
5. — Cărbunele care conține cel mai mare procent de carbon este *antracitul* sau *lignitul*?
6. — Acțiunea operei «*Rigoletto*» se petrece la curtea lui *Carol cel Mare* sau a lui *Francisc I*?
7. — Cele mai multe cutremure de pămînt se produc în *Japonia* sau *Chile*?
8. — Primul roman istoric al lui *Mihail Sadoveanu* a fost «*Șoimii*» sau «*Neamul Șoimăreștilor*»?
9. — Interpretul cetățeanului turmentat preferat de *Caragiale* a fost *Petre Liciu* sau *Iancu Brezeanu*?
10. — Seria de lucrări plastice intitulată «*Dezastrele războiului*» a fost creată de *Delacroix* sau *Goya*?

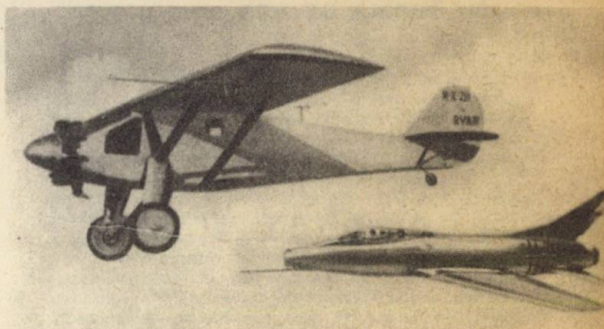
RĂSPUNSURI:

1. — *Ceres* (*Demeter* era zeița semănăturilor la greci). 2. — *Păianjenii* pot trăi la înălțimea de 7 500 m — *Vulturul* nu poate suporta mai mult de 4 500—5 000 m. 3. — *Herschel*. 4. — *Țevile scurte*. 5. — *Antracit*. 6. — *Francisc I*. 7. — În *Chile* se înregistrează aproximativ o mie de cutremure anual. 8. — «*Șoimii*» 9. — *Iancu Brezeanu* 10. — *Goya*.

Macheta avionului supersonic de pasageri «Concorde»

RĂSPUNS DEZIDERATULUI:

**MAI REPEDE,
MAI SIGUR,
MAI DEPARTE...**

Față în față, 40 de ani de aviație:
avionul cu care Lindbergh a tra-
versat Atlanticul în 1927 și un
modern avion aeroreactiv

Sub imperiul dezideratului «mai repede, mai sigur, mai departe», transporturile se află în fața unei etape de transformări revoluționare, la care își aduc aportul știința, tehnica dar și — mai ales — necesitățile practicii care pun problema realizării unui contact extrem de rapid între cele mai îndepărtate regiuni ale globului terestru.

BOLIZII DE PE FUNDUL LACULUI SĂRAT

Este vorba despre încercările mașinilor record ce au loc pe fundul unor lacuri secate, care constituie o excelentă pistă de antrenament și de stabilire de noi performanțe.

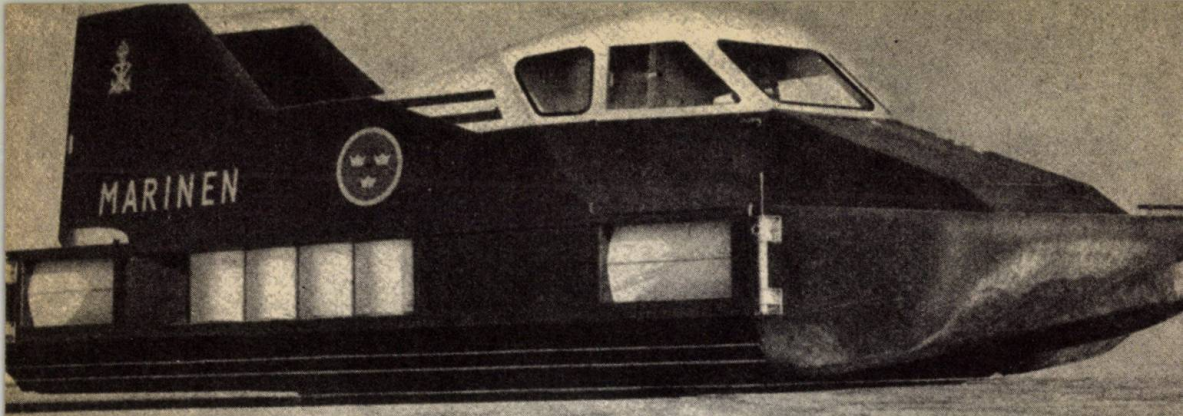
În prezent, există mai mulți specialiști ai vitezei pe automobile-bolid, care s-au aliniat la startul celor 1 000 km/oră. Printre ei, la loc de cinste se află Art

Arfons, omul care a depășit pe sol viteza de 950 km/oră. În acest scop, el a folosit o mașină specială, denumită «Monstrul verde», dotată cu un motor aeroreactiv de aviație, capabil să dezvolte o forță de tracțiune de 7 720 kgf (cu post-combustie după turbină), corespunzătoare la peste 17 000 CP.

Alt concurent este Craig Breedlove, care a reușit să fie — un anumit timp — recordman absolut la viteza medie de 880 km/oră și care, în prezent, se pregătește și el pentru asaltul celor 1 000 km/oră. Aliniați se află și alergătorul sovietic Eduard Lorent, Donald Campbell, Leopold Schmidt, Mickey Thompson ș.a.

Desigur, aceste mașini nu sînt automobile obișnuite ci adevărați «monștri», capabili să dezvolte puteri și — deci — viteze uriașe, iar de la ele nu ne așteptăm să pornească o transformare generală, tipică, a transportului auto.

Concluzia care se impune totuși din analiza acestor adevărate «bătălii pentru recordul de viteză», este că în transportul auto se introduc tot mai intens elemente de nouă tehnică certă — motorul cu reacție, noi tipuri de frîne și cauciucuri, dispozitive de siguranță și de prevenire a accidentelor etc., care vor contribui la mărirea apreciabilă a vitezei medii de transport.

O NOUĂ INDUSTRIE: CEA A VEHICULELOR CU PERNĂ DE AER

În cei aproape zece ani care s-au scurs de la prezentarea unuia dintre primele vehicule cu pernă de aer, aparatul «Howercraft» S.R. nr. 1 construit de inginerul englez Ch. Cockerell, în câteva țări din lume s-a dezvoltat o adevărată industrie a vehiculelor de acest tip. În Uniunea Sovietică, în acest scop sînt angrenate colective largi de specialiști și — chiar — uzine foarte mari. De asemenea, firme engleze, americane, precum și companii franceze, suedeze, japoneze, elvețiene, belgiene etc. se preocupă de extinderea construirii și utilizării diferitelor tipuri de vehicule cu pernă de aer.

Scopul construirii acestor vehicule derivă din înseși proprietățile acestei clase de mijloace de transport: datorită pernei de aer care este produsă sub fundul vehiculului de unul sau mai multe ventilatoare și este «conservată» printr-un fel de «fustă» periferică elastică, vehiculul poate pluti deasupra terenului, devenind independent de irregularitățile acestuia sau, dacă evoluează pe apă, se micșorează foarte mult rezistența hidrodinamică la înaintare, inclusiv rezistența opusă de valuri.

Rezultatul: atingerea — pe apă — a unor viteze de peste 180 km/oră, iar pe uscat, a peste 120 km/oră. Și aceasta de către vehicule care au încărcături apreciable. Exemple în acest sens se pot da numeroase. Ale gem doar două, semnificative. Uzinele, «Krasnoe Sormovo» din orașul Gorki, au lansat — recent — în curse curente, nava cu pernă de aer «Sormovici», capabilă să transporte 50 de pasageri cu viteză de croazieră de 135 km/oră. De asemenea, aeronava pe pernă de aer «SR.N. 2 Mk.2», poate transporta, cu aproape 100 km/oră, 150 de pasageri, fiind destinată unor servicii de transport comercial regulat între Anglia și Franța, peste canalul Minciei.

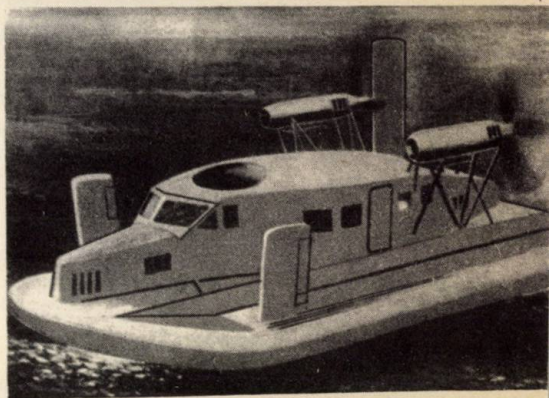
UN CONCURRENT DE SEAMĂ: TRENUL ULTRARAPID

Se poate spune — pe drept cuvînt — că aviația de transport a căpătat, relativ recent, un concurrent care nu trebuie neglijat și despre care, pînă nu de mult, nimeni nu s-ar fi putut măcar gîndi că ar avea prea multe șanse în bătaia pentru viteză!

Începutul l-a făcut expresul japonez «Tokaido», care parcurge distanța dintre Tokio și Osaka (al doilea mare oraș japonez, avînd 5,5 milioane locuitori) de 500 km în mai puțin de trei ore, cu o singură oprire!

Nava cu pernă de aer Vickers VA-3

Nava cu pernă de aer suedeză SAAB-401

O medie orară de 200 km/oră nu mai constituie o viteză de nerealizat astăzi cînd, pe anumite porțiuni ale căilor ferate franceze sau americane, aceste viteze sînt curent realizate. În America, se execută proiectul unor vagoane lungi de 40 de metri, capabile să transporte pe călători în chiar automobilele lor, cu viteză medie de 250 km/oră, folosind energia electrică!

Fără îndoială, viteze medii de 200—300 km/oră, în cazul căilor ferate, reprezintă un succes de seamă, dar încă nu se pot compara cu vitezele curente ale avioanelor mari de transport. Socotind însă timpul pierdut pînă la aerogară și, de la aceasta, spre centrul orașului, precum și formalitățile anterioare sau posteroare zborului, se pot trage interesante concluzii, care în nici un caz nu sînt defavorabile trenului rapid.

Mai mult chiar: dacă s-ar putea mări doar cu 50% viteza medie a trenurilor ultrarapide menționate mai sus și ele ar putea fi aduse pînă în centrul marilor orașe, acest mijloc de transport ar concura, cu multe șanse de câștig, cu avionul. Aceasta a fost, se pare, ideea de la care au plecat, aproape concomitent, specialiști francezi, englezi și japonezi!

Fără a intra în amănuntele diferitelor proiecte, cercetări și experimentări, este suficient să amintim că aerotrenul inginerilor francezi de la firma Bertin, a început să alunece cu mare viteză pe perna sa de aer comprimat, prevestind că posibilitatea transportului cu trenuri pe pernă de aer, la viteze de 400—500 km/oră, este foarte aproape de a se transforma în realitate. Sigur în circulație — datorită unei șine centrale de ghidaj — lipsit de vibrații și trepidații, întrucît se

deplasează pe o pernă de aer groasă de circa 1 cm, avînd o mare viteză, deoarece este propulsat de un motor cu elice de avion și lipsit de întîrzierile inerente trenului clasic, deoarece alunecă pe o cale suspendată de piloni înalți de peste 12 metri, aerotrenul va fi în viitor mijlocul ideal de transport pe distanțe medii, ducîndu-și pasagerii pînă în centrul marilor orașe.

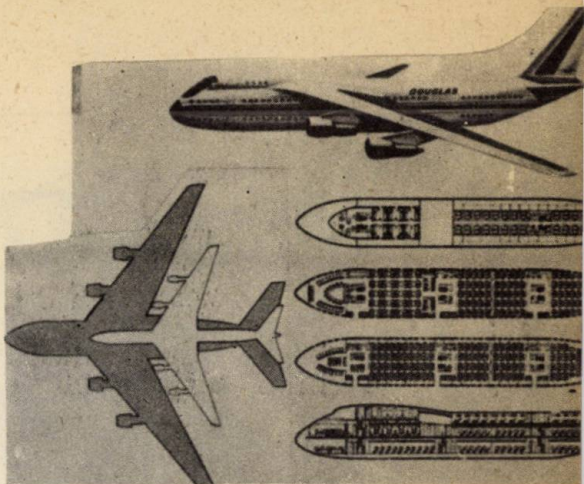
«SUPERSONICELE» DE TRANSPORT

Se pare că, chiar mai înainte ca primele aerotrenuri să o concureze în mod serios, aviația de transport și-a și pregătît «revanșa»! Este vorba de pregătirea giganticilor avioane de transport pentru aproximativ 700—1.000 pasageri. În prezent, asemenea aparate cum sînt aparatul sovietic «Anteu» și cel american C-5A, precum și avioanele supersonice de pasageri, sînt capabile să transporte 100—250 persoane, cu viteze de două—trei ori mai mari decît cea a sunetului și la altitudini de peste 18—20 km!

Despre mult controversatul avion «Concorde», care va transporta 130 de pasageri cu o viteză de 2,2 ori mai mare decît cea a sunetului, s-a scris foarte mult. În orice caz, pînă în 1970, acest aparat, conform declarațiilor constructorilor, va trece probele de zbor.

Proiectele firmelor americane Boeing, Lockheed sau North American, sînt mai pretențioase, atît în ceea ce privește viteza (în jur de 3 000 km/oră), cît și referitor la numărul de pasageri (peste 200). Totuși, ele se află încă în stadiu de cercetări și pregătiri, ceea ce face să se aprecieze că intrarea lor în cursă va fi o problemă a anilor de după 1970.

Surpriza pare să fie pregătită — și în acest caz — de inginerii sovietici: aceștia s-au prezentat la Salonul internațional al aeronauticii și spațiului cosmic, care a avut loc în anul 1965 la Paris, cu macheta și datele estimative ale avionului supersonic de călători TU-144. Greu de 130 tone, avînd prevăzută o viteză de croazieră de 2 500 km/oră, noul avion va putea transporta

Macheta avionului de transport C-5A

peste 120 de pasageri. Prototipul acestui avion a fost deja încercat cu succes, avînd o autonomie de zbor de 20 mii km. și putînd folosi aerodroame normale cu piste betonate de maximum 2 km.

Nu trebuie însă să rămînem cu ideea că singura direcție actuală în dezvoltarea aviației o constituie supersonicele de transport. Se fac serioase eforturi în direcția realizării de avioane cu decolare și aterizare pe distanțe scurte, capabile să aducă mari economii, întrucît nu mai necesită lungile și atît de scumpele aerodroame betonate, impuse de aviația cu reacție. Nu trebuie omise nici elicopterele grele, cu rol de adevărată macara zburătoare, și nici apariția așa-numitei industrii a avioanelor de turism căreia i se prevede de pe acum un viitor strălucit.

Ing. Florin ZĂGĂNESCU.

MAXIME

CEL mai sigur mod de a te vindeca de unul dintre defectele pe care le ai este să-l recunoști la altul.

FEMEILE și muribunzii îți telefonează întotdeauna ca să nu-ți spună nimic.

SPUNE-MI ce-ai reținut din lectura unei cărți, ca să-ți spun cine ești. Cititorul acordă atenție numai pasajelor care-l înfățișează pe el.

CEECEA CE este limpede, este adevărat.

FEMEIA oscilează întotdeauna între a se îndoi de sine și o prea bună părere despre propria-i persoană.

NU NE PIERDEM niciodată timpul nici cu ceea ce iubim, nici cu cei pe care-i iubim.

Henri de MONTHERLANT

* Originalitatea, ca și frumusețea, este un dar fatal.

* Adevărul este rareori pur, și niciodată simplu.

* Un om nu va fi niciodată prea grijuliu în alegerea dușmanilor lui.

* Amănuntele sînt singurele lucruri care interesează.

* Universalitatea absolută a gustului cuprinde o seamă de primejdii. Numai un agent de licitație are dreptul să admire toate școlile de artă.

* Un visător este acela care nu-și găsește drumul decît sub clarul de lună și care, ca pedeapsă, zărește aurora înaintea celorlalți oameni.

Oscar WILDE

CUGETĂRI

Somerset MAUGHAM

UMBRA UNEI GREȘELI

Sînt cîțiva ani de atunci; scriam o carte despre Spania, despre anii ei de glorie. La Sevilla, unde m-am dus, cu ocazia unei ceremonii, am avut o înfîlînire ciudată pe care o consider ca una dintre cele mai extraordinare din viața mea.

Deși se anunța sfîrșitul verii căldura era insuportabilă. M-am dus în această după amiază la palatul Ducelui de Alba în speranță să admir o grădină magnifică și într-una din săli un splendid plafon care se spunea că a fost făcut de prizonierii mauri înaintea căderii Grenadei. M-aștepta însă o decepție. Plafonul m-a anunțat că palatul este în reparație și că nimeni nu-l poate vizita fără o autorizație scrisă, emisă de reprezentantul ducelui. Neavînd altceva de făcut mi-am reluat plimbarea prin oraș. În cartierele cele mai vechi din Sevilla străzile sînt strîmte și întortochiate. E așa de plăcut să te vînturi sub protecția streșinilor largi dar e tot așa de ușor să te rătăcești. Exact ceea ce mi s-a întîmplat atunci. Pierdusem chiar orice speranță să mă descurc cînd am văzut un om venind spre mine. L-am oprit și i-am solicitat ajutorul.

— N-o să vă descurcați niciodată în acest oraș, mi-a spus. Voi face însă cîțiva pași cu dv., ca să vă pun pe drumul cel bun.

Necunoscutul a insistat să mă conducă, asigurîndu-mă că nu-l deranjez cu nimic.

— Mă-ntorc de la palatul Ducelui de Alba, i-am spus eu. Voiam să văd plafonul în stil maur, dar nu m-au lăsat să-l vizitez.

— Vă interesează arta arabă?

— Desigur! Am auzit spunîndu-se că acest plafon este tot ce aveți mai interesant în Sevilla.

— Aș vrea să vă arăt ceva la fel de frumos. Dacă dispuneți de zece minute aș putea să vă conduc chiar acum.

I-am mulțumit călduros și ne-am reluat drumul, discutînd una alta, pînă am ajuns în fața unei case monumentale, vîrăuită în verde pal. Ghidul meu bătu din palme și un servitor deschise portalul după ce se uitase îndelung pe geam.

— A cui e casa?

— A mea.

Ușa grea de fier se urni greu din țîțini și intrarăm în curte. Traversarăm «pațio» spre un coridor îngust. M-am găsit deodată într-o grădină încîntătoare. Din trei părți era înconjurată de ziduri înalte din cărămidă veche, roșie, înegrită de vreme, acoperită de trandafiri cu esențe tari. Al patrulea zid era construit printr-o «loggia» în stil maur. Chiar de la intrare am văzut splendidul plafon; părea identic cu cel din Alcazar, în culori de o delicată prospețime. Era o adevărată bijuterie. La umbra unui palmier am zărit o doamnă așezată pe o bancă de ceramică ca cele din grădinile Alcazarului.

— Țin să vă prezint pe soția mea, spuse el.

Era foarte frumoasă; avea ochi magnifici, un nas drept, nări fine, pielea dulce și pală. Nici un rid nu-i întuneca fața. Să tot fi avut vreo 30 de ani. Dar oricît de absurd ar părea, cu toată frumusețea și vîrsta ei dădea impresia că ceva i se vestejise în suflet.

— Fără îndoială, vreți să stați aici, spuse femeia.

— Cu permisiunea Dv. Numai pentru cîteva minute.

— Atunci vă las.

Își strînse lucrul și plecă încet. Ne așezarăm pe banca pictată în culori vii după ce oferii o țigară gazdei mele. El aruncă o privire pe volumul lui Calderon pe care-l țineam în mînă.

— Ce piesă citiți?

— Doctorul despre onoarea sa!

— Și ce credeți despre ea?

— Găsec că este revoltătoare. Există aici, evident, niște idei care sînt cu totul străine de concepțiile noastre moderne...

— Ce idei?

— Despre onoare! Se regăsesc într-un mare număr de drame spaniole. Este mobilul care împinge pe un gentleman să ucidă cu sînge rece dacă iubita i-a fost infidelă sau numai dacă conduita ei, în fond ireproșabilă, a provocat un scandal.

— Asta ține de singele spaniol, răspunse amfitrionul, pe care străinii îl admit sau nu.

— Oh! Din timpul lui Calderon a curs multă apă în Cuadaluir. Cred că nu vreți să pretindeți că astăzi s-ar proceda la fel.

— Din contră, eu pretind că și azi un soț care se găsește într-o situație umilitoare nu-și poate regăsi demnitatea decît ucigînd pe vinovat...

Surîdea ironic.

— N-ați auzit de Don Pedro Aguria?

— Nu!

— Acest om nu este chiar necunoscut în istoria Spaniei. Unul din membrii acestei familii a fost Amiralul Spaniei sub Filip II, un altul a fost prietenul intim al lui Filip al IV-lea. Din ordin regesc, Velasquez i-a făcut portretul. Sub domnia celor cinci regi care au purtat numele de Filip, Agurii erau bogați dar în momentul în care prietenul meu îl urma pe tatăl său, averea acestei familii scăzuse. Toată Sevilla se minunase cînd și-a anunțat logodna cu Soledad, fiica contelui Accaba, plin de datorii și cu reputație proastă. Dar Soledad era frumoasă și Pedro o iubea la disperare. S-au căsătorit. O iubea cu violență așa cum numai spaniolii iubesc; din păcate și-a dat seama curînd, spre marea lui disperare, că ea nu-l iubea. După o crudă suferință ajunsese să spună că fata avea o natură prea nobilă, o finețe spirituală deosebită ca să se coboare la pașuni terestre și se resemnă.

Am început să dau semne de nerăbdare. Acest spaniol dădea curs prea liber elocinții sale. Continuă.

— Știți că la Sevilla, sezonul operei nu durează decît sase săptămîni. Agurii aveau o loje ca toată lumea și s-au dus la prima reprezentare din stagiune. În timpul primului antract, contele Accaba, tatăl lui Soledad, a venit în loja lor, acompaniat de un ofițer tînăr de artilerie pe care Pedro nu-l văzuse niciodată. Însă Soledad părea că-l cunoaște perfect.

— Uite-l pe Pepe Alvarez, spuse contele. Soledad zîmbi întinzîndu-i mîna și-l prezentă pe noul sosit bărbatului ei:

— Pepe este băiatul notarului din Carmona. Ne-am jucat împreună cînd eram mici.

Agurii și Pepe Alvarez se înfîlneau des în timpul sărbătorilor din Sevilla și Don Pedro descoperi în tînărul

ofițer un tovarăș foarte agreabil. Drama n-ar fi izbucnit fără indiscreția involuntară a verișoarei lui Pedro, ducesa de Santagnador.

Într-o seară, Pedro auzi următoarea conversație:

— Soledad arată foarte bine astă seară.

— Și pare foarte fericită...

— Este adevărat că a fost logodită pe vremuri cu Pepe Alvarez?

Această întrebare l-a tulburat pe Pedro. Când au ajuns acasă, relată vorbele ducese.

— Într-adevăr, am fost logodită cu Pepe.

— De ce nu mi-ai spus?

— E așa de mult de atunci! El a plecat. Credeam că n-am să-l mai revăd niciodată. Te îndoiești de mine?

— Nu. Cu toate acestea nu e bine să-l mai întâlnești.

— Și dacă refuz?

— Îl voi omori!

A doua zi după această conversație, pretextînd o indispoziție, nu ieși din casă; a treia zi la fel. Don Pedro se ducea s-o vadă în camera ei. A patra zi, verișoara sa, Conchita de Santagnador dădea un bal. Era ultimul din sezon. Soledad a trimis vorbă că, fiind încă suferindă, va rămîne acasă.

— Refuzi să vii din cauza conversației noastre din seara aceea? o întrebă Don Pedro.

— M-am gîndit la ce mi-ai spus. Găsesc că dorința ta nu este rezonabilă. Cu toate acestea o accept. Singura manieră pentru a rupe prietenia mea cu Pepe este să evit să mă duc în locuri unde aș risca să-l întîlnesc.

— Îl iubești încă.

— Da!

— Atunci de ce te-ai măritat cu mine?

— Pepe era plecat. Nimeni nu știa cînd va reveni. Poate niciodată. Tata m-a conjurat să mă mărit cu tine.

Se duse singur la bal și intră în sala de joc. Era un loc liber la o masă; se așeză să joace bacara. Avea o șansă extraordinară și cîștigă mulți bani. Unul din parteneri îl întrebă glumind unde e Soledad. Don Pedro văzu pe unul din vecinii de joc tresărind la această întrebare dar se mulțumi să ridice spunînd că e bolnavă. În acel moment se produse un incident supărător. Intrînd cîțiva tineri în cameră și adresîndu-se unui ofițer de artilerie de la masă îl întrebă unde este Pepe Alvarez.

— Nu este aici? întrebă ofițerul.

— Nu!

O liniște stînjitoare căzu asupra grupului. Dar Pedro nu avea suficient sînge rece ca să-și împrăstie neliniștea. Îi trecu prin minte gîndul că Pepe este cu Soledad și că toată lumea din jurul lui bănuia același lucru. Se angajă să mai joace încă o oră în care timp continuă să cîștige. Șansa îl favoriza fără voie. După ce termină, se întoarse în sala de bal și se apropie de verișoara lui.

— Astă-seară n-am putut să-ți spun nici măcar un cuvînt. spuse el. Vino în altă cameră unde putem discuta în largul nostru.

— Unde este Pepe Alvarez astă-seară, întrebă el cu un ton degajat, după ce intrară în budoarul Conchitei.

— Nu știu nimic.

— Te implor să-mi spui adevărul.

— Întrebarea pe care mi-o pui este revoltătoare.

Dar el înregistră tulburarea ei și mișcarea instinctivă a mîinii către obraz.

Se sculă și plecă. Acasă, traversînd «patio» ridică ochii către camera nevestei sale; era lumină. Urcă și bătu la poartă. Neobținînd nici un răspuns intră. Cu surprindere o găsi aplecată pe broderia căreia îi consacră cea mai mare parte a timpului.

— De ce lucrezi la această oră?

— Nu puteam să dorm. Nu puteam să citesc. Credeam că acest lucru îmi va risipi gîndurile.

— Trebuie să-ți spun ceva care te va întrista. Pepe n-a fost astă-seară la Conchita. Regret că n-ai fost nici tu acolo. Toată lumea a bănuț că sînteți împreună.

— Este ridicol.

— Știu. Însă asta nu schimbă cu nimic situația. Tu puteai să ieși fără ca nimeni să te vadă. Și este foarte curios că Pepe nu a venit la cea mai strălucitoare serată și ultima din sezon!

— A doua zi după conversația noastră, spuse ea, eu i-am scris că nu ne vom mai vedea decît atunci cînd împrejurările ne vor favoriza întîlnirile. Este posibil ca din aceleași motive nici el și nici eu nu ne-am dus astă seară la serată.

Păstrară o tăcere adîncă vreo cîteva minute. El privea în jos dar simțea ochii nevestei fixați asupra lui.

Ar fi trebuit să vă spun că Don Pedro avea asupra tuturor prietenilor săi un avantaj, din păcate puțin jenant. Era cel mai bun trăgător din Andaluzia.

— Ce vrei să faci?
 — Tu știi bine că n-am de ales, răspunse el rîzînd.
 A doua zi se duse la club și se amestecă într-un grup care privea de la geam lumea de pe stradă. Pepe Alvarez era acolo. Se vorbea de balul din ajun.
 — Unde ai fost Pepe aseară? îl întrebă un oarecare.
 — E mama bolnavă. A trebuit să mă duc la Carmona.
 Se întoarse rîzînd spre Don Pedro:
 — Am auzit că ați avut noroc ieri și c-ați cîștigat.
 — Cînd ne acordați revansa, Pedrito? îl întrebă altul.
 — Mi-e teamă că nu așa curînd, răspunse el. Trebuie să mă duc la Cordova. Am auzit că notarul meu mă fură.
 Părea să vorbească cu dezinvoltură și cu aceeași dezinvoltură a intervenit Pepe Alvarez.
 — Eu cred că exagerezi, Pedrito. Nu uita că și tatăl meu este notar și el cel puțin este onest.
 — Nu cred absolut nimic, răspunse Don Pedro rîzînd. Sînt sigur că și tatăl dumitale e tot atît de hoț ca ceilalți.
 Insulta era neașteptată și gratuită. Rămase un moment zăpăcit.
 — Este o calomnie și te rog să-ți retragi aceste vorbe.
 Don Pedro rînji:
 — Eu n-am să retrag nimic din cele ce am spus. Tatăl dumitale este un hoț și o canalie.
 Pepe făcu singurul lucru ce se cuvenea: pîlmui pe Don Pedro. Sfirșitul era inevitabil.
 A doua zi cei doi bărbați s-au întîlnit la frontiera Portugaliei. Pepe Alvarez, fiul notarului, a murit de un glonț în inimă.
 Spaniolul termină povestea sa cu un ton așa de natural și monoton că în primul moment abia am înțeles sfirșitul. Dar imediat am fost cuprins de indignare.
 — Ce barbarie, am spus, ce barbarie! Era un asasinat premeditat.
 Gazda mea se ridică.
 — Nu înțelegi nimic, prietene! Don Pedro nu putea să facă altfel într-o asemenea împrejurare.
 A doua zi am părăsit Sevilla. Niciodată n-am putut să aflu numele omului care mi-a povestit această stranie istorie. Și de multe ori m-am întrebat dacă doamna pe care am văzut-o, cu ten pal și cu meșă de păr alb, nu era sărmana Soledad!

În romînește de Emil MANU și Floria POPESCU.

Desene de R. VOINĂSCU

TAINA CIUPERCILOR „SFINTE”

Într-un mic orășel situat la vreo cîteva zeci de kilometri de Mexico-City a apărut — nu de multă vreme — un nou «cult»: cel al ciupercilor «sfinte», pe care indienii mazateci le-au supranumit «carne divină». Bizarul aliment provoacă celor care-l consumă vedenii mistice. Protagonistii noului «cult» afirmă că aceste «sfinte» alimente ar da posibilitatea unor contacte nemijlocite cu ființe supra-naturale.

Într-o bună zi au sosit însă la fața locului niște «pelerini» de un tip deosebit: oamenii de știință. Ambalate cu grijă, miraculoasele ciuperci «sfinte» au luat calea laboratoarelor. Și chimiștii au reușit să extragă în eprubetă substanța vinovată de amintirile «revelații». Ea se numește

psilocibină și constituie punctul de plecare a unor interesante studii.

Efectele pe care le are psilocibina asupra sistemului nervos sînt extrem de asemănătoare cu cele ale mescalinei sau ale acidului lisergic dietilamidă. Ea provoacă viziuni fantastice — adevărate metamorfozări colorate ale peisajelor vieții cotidiene — vedenii plăcute sau, dimpotrivă, îngrozitoare, în funcție de starea de spirit a persoanei care o consumă. Psilocibina dă — așadar — naștere unor stări psihice analoge celor existente în boala denumită schizofrenie. Efectele ei se mențin ore în șir. Iar cunoașterea amănunțită a modului prin care ea acționează asupra sistemului nervos deschide noi și interesante perspective psihatriei, mai ales în

ceea ce privește originea unor anumite boli psihice.

Poate la fel de interesante sînt însă și concluziile de natură socială pe care le-au tras oamenii de specialitate din cunoașterea însușirilor acestei ciuperci, ca și ale altor compuși chimici asemănători — sintetizați de către anumite plante. Psihiatrul englez Bernard Barrett este de părere că prin halucinațiile provocate de astfel de substanțe chimice ar putea fi explicate cea mai mare parte a cazurilor de «vrăjitorie» din evul mediu. Așa-numitele ceremonii «vrăjitoarești» din această perioadă — așa cum sînt ele descrise de documentele vremii — lasă să se întrevadă că cu asemenea prilejuri, ar fi fost utilizate de către participanți substanțe halucino-gene de tipul amintit.

ACADEMIA

În limba greacă însemna «grădina lui Akademos» și în grădina acestui personaj din Atena era instalată școala întemeiată de filozoful Platon, în jurul anului 387 î.e.n. Numele lui Akademos a fost împrumutat apoi de asociațiile de oameni de știință, literați, artiști, care constituiau nucleul activității culturale din țările respective.

BAEDEKER

este astăzi denumirea universală pentru ghidurile turistice. Primul baedeker a fost tipărit în 1827 de Karl Baedeker, fiul unui tipograf din Essen, fiind consacrat văii Rinului. În anii următori, ghiduri similare au început să apară în serii și numele editorului, Baedeker, a devenit sinonimul lor.

BISMARCK

scrumbia marinată și preparată cu maioneză a fost probabil aperitivul preferat de «cancelarul de fier» Otto Bismarck (1815—1898) care a lăsat această amintire banală în gastronomie.

BOICOT

Își trage numele de la căpitanul englez Boycott, din Irlanda. Termenul de boicot a fost folosit pentru prima oară în 1880 de către un ziar irlandez pentru a caracteriza metoda de luptă folosită de «Liga agrară», împotriva căpitanului, administratorului unei moșii. Din Irlanda, termenul a trecut în Anglia, iar de acolo în țările europene și în întreaga lume.

BURSA

comercială a fost înființată în secolul al XVI-lea de către o familie de mari negustori venețieni numită della Borsa, stabilită în Flandra. Locuința lor, casa «Borsa» a devenit sediul primei «burse» din lume.

CALAMBUR

jocul de cuvinte practicat încă din antichitate a primit acest nume abia în secolul al XVIII-lea după ambasadorul german Kalenberg. Trimis la Paris, acesta stilcea în așa hal cuvintele franțuzești, încât parizienii amuzați au dat numele de calambour jargonului folosit de ambasadorul german. Cuvîntul a devenit ulterior sinonim cu jocul de cuvinte.

GAMBETA

pălăria care era la modă în secolul trecut, poartă numele omului politic francez Gambetta (1838—1882).

JOFFRE

prăjitura de ciocolată cu cremă, își trage numele de la un mareșal francez: Joseph Joffre (1852—1931), care a răspîndit-o în cercurile aristocratice.

MANSARDA

folosită frecvent în arhitectura epocii de arhitectul francez Francois Mansart (1598—1666), a fost apoi preluată de constructori sub numele acestuia.

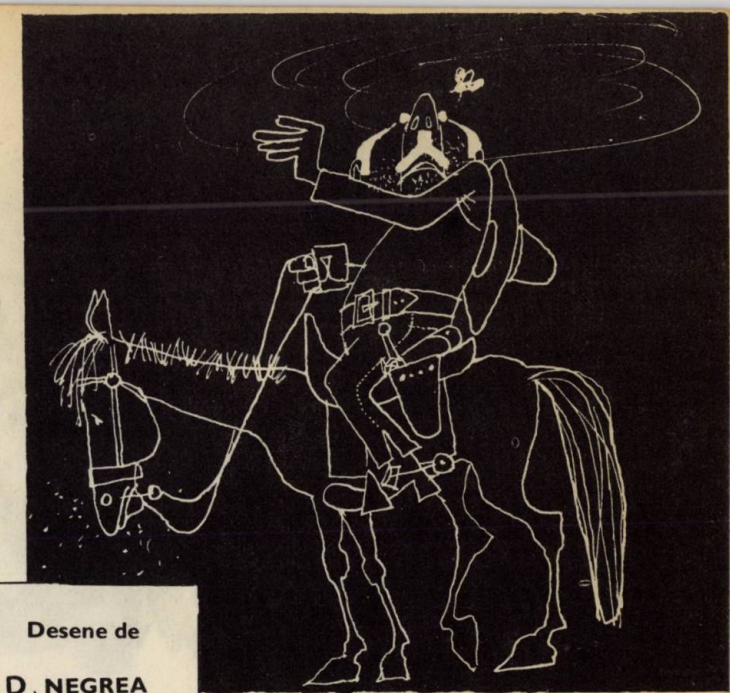
SANDWICHUL

are o geneză ciudată. Lordul englez Sandwich era atât de pasionat de cartof, încît nu mergea nici măcar să mănînce, îmbucînd în timpul partidelor cîte o bucată de carne pusă între două felii de piine, adică un... sandwich.

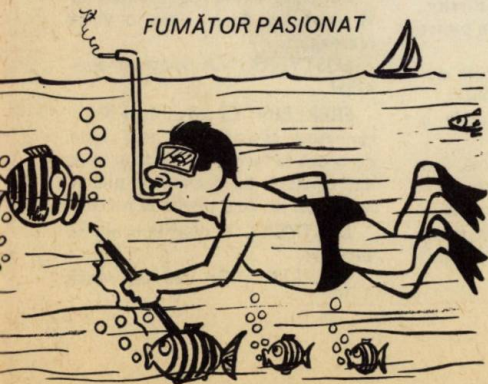
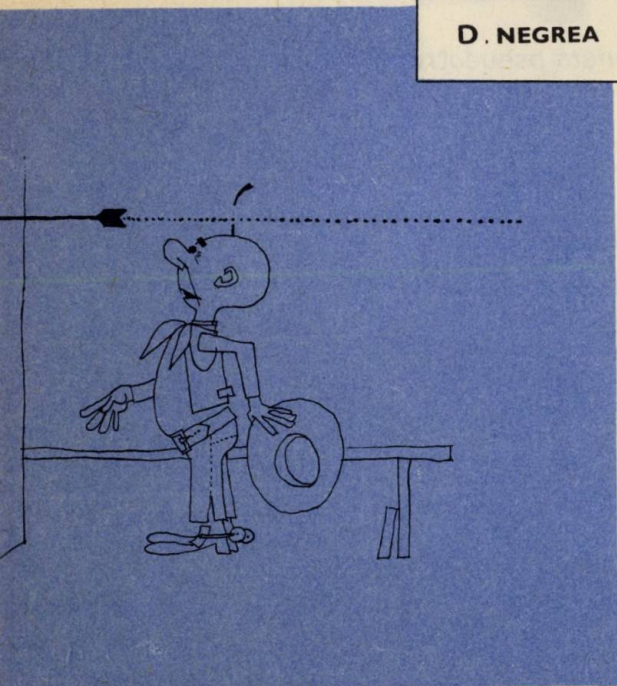
SAXOFONUL

În limba germană saxofone, cunoscutul instrument de suflat, își are originea în cuvintele Sax = numele constructorului (1840) și cuvîntul grecesc phone = sunet, voce.

OAMENI CARE AU DEVENIT... LUCRURI

Desene de
D. NEGREA

Desene de Fred GHENĂDESCU.

Mă aștept chiar pe mine

Scenetă pseudotragică aproape într-un act.

Personaje:

LUSTVERK — cetățeanul care are nevoie de o semnătură

EBERLEIN — cetățeanul care nu are drept să semneze acte.

Pe scenă se află mese, scaune, o carafă cu apă. Un dulap uriaș plin de dosare și cu cereri ale cetățenilor. Intră Lustverk cu o cerere în mână. Se apropie de masa la care stă Eberlein.

LUSTVERK: Am nevoie de o aprobare. Vă rog semnați...

EBERLEIN (fără să dea atenție vizitatorului și hîrtiei sale): Ați venit târziu... Ziua e pe terminate...

LUSTVERK: Am venit dimineața... Atunci mi-ați spus că ziua de lucru încă nu a început. Să vin mai târziu.

EBERLEIN: Mai târziu nu înseamnă cînd ziua e pe sfîrșite. Dacă privim chestiunea din punct de vedere filozofic...

LUSTVERK: Priviți-o cum doriți, numai puneți-mi rezoluția.

EBERLEIN (desface brațele a neputință).

LUSTVERK: Înțelegeți-mă, vin la dumneavoastră nu pentru prima oară... În orele de servici...

EBERLEIN: Tocmai asta nu e bine, că veniți în orele de servici. Există reguli generale...

LUSTVERK: Știu, știu. Dar cei de făcut: la dumneavoastră se poate ajunge numai în orele de lucru. Pe scurt, îmi puneți rezoluția?

EBERLEIN: De ce nu? Se poate. Însă semnătura mea nu e valabilă. Dreptul de semnătură pe acte îl are numai tovarășul Kristenprunt. Și ștampila-i tot la el.

LUSTVERK: Kristenprunt? Fie și Kristenprunt... Vă rog informați-l despre cererea mea. S-o semneze.

EBERLEIN: Kristenprunt nu este momentan aici. E dus la farmacie.

LUSTVERK: La farmacie? În orele de lucru?

EBERLEIN: Ce să-i faci? Durea de măsele nu ține seama de nimic.

LUSTVERK: Bun, sînt gata să-l aștept.

EBERLEIN: Mă rog. Nimeni nu vă oprește. Aveți timp o viață întreagă...

LUSTVERK: Ce vreți să spuneți?

EBERLEIN: Că tovarășul Kristenprunt așteaptă de mai bine de o oră la farmacie. Tocmai mi-a dat telefon: farmacistul e plecat la croitorie. Are probă la palton.

LUSTVERK: Probă? În orele de servici?

EBERLEIN: Ce să-i faci dacă

croitorul lui lucrează în schimbul întâi?

LUSTVERK: Nu-i nimic, o să aștept. Doar n-o să am de așteptat o veșnicie. Tovarășul Kristenprunt o să-și facă apariția de îndată ce se va întoarce farmacistul iar acesta va sosi la farmacie imediat ce croitorul o să termine probatul paltonului. Cît poate să dureze o probă?

EBERLEIN: Nu știu. Știu doar atât: croitorul nici n-a început proba — e plecat la Oficiul spațiului locativ și-l așteaptă pe administratorul casei.

LUSTVERK: Iar administratorul o să spună că e plecat în altă parte.

EBERLEIN: De ce în altă parte?

La ora asta se află la policlinică și-și așteaptă rîndul la consult.

LUSTVERK (*oftează și bea pe nerăsuflăte toată apa din sticlă*).

EBERLEIN: Nu vă necăjiți... O să aflu îndată... (*Telefonează*). Alo, policlinica? Spuneți-mi vă rog, medicul a început consultațiile? Ce? N-a început încă? Cum? Nici n-a venit încă? Spuneți că e plecat să obțină o adeverință? Și unde, anume? Mulțumesc... (*Pune receptorul în furcă*).

LUSTVERK: Ce-e-e? În orele de servicii? Cînd are ore de primire?

EBERLEIN: Nu vă necăjiți! Eu știu unde s-a dus medicul. Șeful de acolo e un om operativ: o să pună viza și o să semneze «Lustverk». Un, doi — și gata!

LUSTVERK: Ce glume deplăse. Care Lustverk?

EBERLEIN: Dar nici nu mă gîndesc să glumesc. Lustverk este șeful pe care-l îl așteaptă medicul? Nu cumva îl cunoașteți?

LUSTVERK: Cum să nu-l cunosc? Chiar eu sînt Lustverk. Adică cum vine asta? Eu îl aștept pe tovarășul Kristenprunt, Kristenprunt îl așteaptă pe farmacist, farmacistul pe croitor, croitorul pe administratorul de imobil, administratorul pe medic, iar medicul mă așteaptă pe mine. Rezultă că de cîteva ore mă aștept chiar pe mine.

EBERLEIN: Ce oameni! Una, două și-și pierd mințile. Și cei mai important, cînd anume? În orele de lucru!...

Traducere de I. BRĂDAN

Fulgere și trăsnete

o ÎN fiecare zi se produc în atmosferă aproximativ opt milioane de fulgere. În timpul furtunilor puternice au loc într-o oră 8 000—9 000 de descărcări electrice.

o DUPĂ tariful actual pentru electricitate, fulgerele care se produc zilnic deasupra globului pămîntesc ar reprezenta energie electrică în valoare de aproape zece miliarde lei.

o LUNGIMEA unui fulger obișnuit este de doi-trei km. dar există și fulgere cu o lungime de peste zece km.

o S-A reușit să se determine tensiunea care provoacă fulgerul. Ea ajunge, în unele cazuri pînă la o mie de milioane de

volți, iar intensitatea curentului a fost stabilită la 20 000 de amperi.

o CEL mai puternic fulger nu scînteiază mai mult de a mia parte dintr-o secundă.

o FORMA în «zig-zag» a fulgerului se datorează faptului că aerul rarefiat conduce mai bine electricitatea decît cel comprimat. Dar fulgerul trecînd prin porțiunile cu aer mai rar, căldura sa enormă provoacă alte comprimări și rarefierii, trebuind să-și schimbe mereu direcția. Așa se produce drumul său în zig-zag.

o TRĂSNETUL preferă anumiți copaci, în primul rînd — stejarul, mai rar mesteacănul și foarte rar dafinul. Această predilecție este direct proporțională cu adîncimea și ramificația rădăcinii.

o UN singur trăsnet este format din una pînă la 42 de descărcări principale, fiecare precedată de un «trăsnet» conducător.

o CÎND trăsnetul atin-

ge simultan mai multe obiecte, el le desparte brutal. Astfel, un om este aruncat la cîteva metri depărtare de arborele sub care se adăpostește; un pachet ținut în mînă este smuls și aruncat la mare distanță. De asemenea un om se poate trezi complet dezbrăcat, hainele sale fiind rupte și aruncate de pe el în bucăți.

o TRĂSNETELE au ca efect mai puține cazuri mortale decît se crede, iar urmările produse la cei ce supraviețuiesc se vindecă, îndeobște, destul de repede.

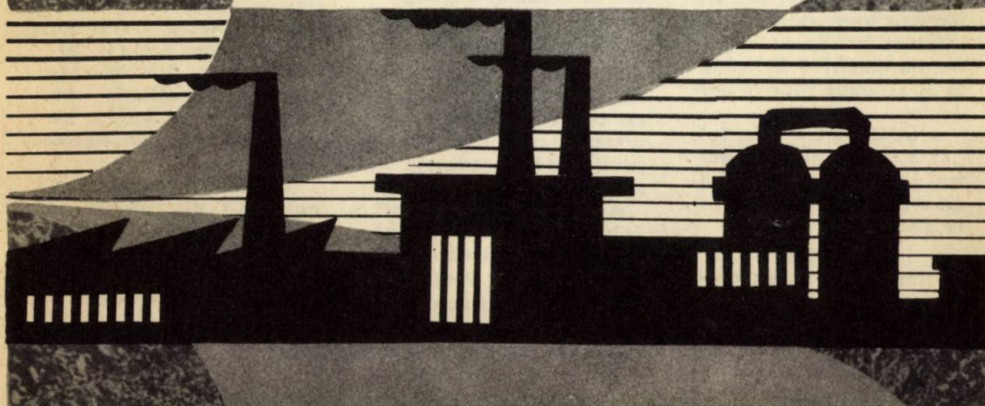
o PE pielea omului, trăsnetul lasă urme în formă de stea. Alteori trăsnetul «fotografiază» pe piele unele obiecte, de pildă, monezile din buzunar.

o CREDINȚA că în locul lovit de trăsnet se ascund comori, nu e lipsită de temei. Cînd în pămînt sînt ascunse obiecte de metal, conductibilitatea electrică a solului sporește.

ÎNTEPRINDEREA «6 MARTIE» — TIMIȘOARA, str. Circumvolu- țiunii nr. 812

livrează pe bază de comenzi:

radianți industriali cu raze infraroșii utilizabili la încălzitul halelor, atelierelor, al tunelelor de uscare a minereurilor, precum și al altor obiective care necesită încălzire de la distanță pe spații determinate fără posibilitate de instalare a altor surse de căldură. Sînt livrați în baterii de N. elemente după comandă.

ENIGMELE MĂRII...

Desen de D. NEGREA

Până și cei mai încercați corăbieri știu că marea este un mormânt mișcător și discret. În adâncurile străvezii, tainele se păstrează adesea veacuri de-a-rîndul sub sigiliul unei desăvîrșite tăceri. Dar curiozitatea, spiritul cercetător al oamenilor nu lasă să doarmă nici scheletul epavelor, nici destinele îngropate sub praful arhivelor și cronicelor.

Edward Rowe Snow, marinar de tradiție, este unul din acești neobișnuiți curioși ai dramelor mării. În volumele sale «Răzvrătire și crimă pe mare», «Mari salvări din istoria navigației», «Marea răzbunătoare», «Povestiri adevărate cu piraiți», acest pasionat a izbutit să stabilească adevărul nealterat de curgerea implacabilă a timpului; să descopere cheia unor enigme soluționate — în unele cazuri — doar după convorbiri avute cu urmașii eroilor, după cinci-șase generații...

În altele, partea necunoscutului rămâne și azi mare...

DAVID FLAT VA FI MÎNCAT?

O asemenea tragedie o constituie episodul brigantinei «Peggy». La 23 octombrie 1765, corabia — aflată sub comanda căpitanului David Harrison — se îndreaptă din portul Fayal-Azore, spre New York. Carturile se succedau fără evenimente notabile. În jurnalul de bord nu se treceau decît rutinele obișnuite. Pînă cînd... La 28 octombrie, călătoria atît de liniștită se curmă subit. Furtuna se dezlănțuie pe o mare întindere oceanică. Cinci zile în șir, echipajul luptă cu stihiiile care răscoleau în jur cer și apă. Cu pinzele zdrențuite, cu cîteva găuri în bordaj, peticite cu greu, cu cirna devenită o frîntură de lemn inutilă, «Peggy» rătăcea acum în voia valurilor, în ape necunoscute. Proviziile se epuizaseră și spectrul foametei se instalează pe bord.

În două rînduri, brigantina își încrucișă cursul cu alte vase, dar furia valurilor împiedică pe marinarii istoviți să facă vreo semnălizare vizibilă. La începutul lunii decembrie, o corabie pare să aducă raza speranței pe bordul brigantinei rătăcitoare ca o fantomă. Se fac chiar promisiuni formale: după ce se vor termina unele observații nautice, va fi trimisă o șalupă cu biscuiți și carne conservată. Dar, în chip inexplicabil, după o oră nava dătătoare de speranță dispăre la orizont. Foamea domnește iremediabil pe bordul lui «Peggy». Crăciunul e petrecut, ca și săptămîna următoare, consumînd ulei, luminări de seau, fișii de piele și de otgoane fierte.

Iar la 13 ianuarie, un episod dantesc se desfășoară, în ciuda împotrivirii căpitanului, bolnav de gută: un grup de marinari, conduși de secund, trag la sorti pe camaradul care urmează să fie mîncat, pentru a mai potoli chinurile celorlalți...

Un sclav negru al căpitanului Harrison — luat de acesta ca să-l servească în călătorie — e desemnat de sorti. (Ulterior s-a descoperit că «sortii» fuseseră aranjați, viața unui negru nu trezea nimănui vreun scrupul...) Victima e ucisă cu o lovitură de măciucă și cioplită imediat. Un matelot înnebunit îi zmulge ficatul, pe care-l consumă crud — apoi se aruncă în valuri... Numai căpitanul și încă doi oameni din echipaj refuză sălbateca hrană

și se mențin în viață consumînd doar apă îndoită cu alcool.

La 26 ianuarie, și «provizia» cîpătată pe o cale atît de singeroasă se termină. Marinarii îl roagă pe căpitan să repete tragerea la sorti, și de data aceasta victima sortită uciderii e David Flat. Cu o resemnare explicată și prin gradul de supremă slăbiciune la care ajunsese după îndelungatul post suportat, Flat cere doar: «Terminați iute cu mine».

Un fior de omenie e trezit în camarazii săi Plingind, îi acordă un răgaz de 24 de ore. Între timp, Flat e cuprins de delir. Totuși, la orele 10, în dimineața următoare, e tirît pe punte. Alături, e aprins focul sub cazanul în care echipajul avea de gînd să-l «prepare»... Deodată, un strigăt răgușit: «Salvați!»

Nu e o halucinație: vasul «Susan», plecat din Virginia spre Londra, se apropie de brigantină și-i acordă toate ajutoarele necesare. Cumplita furtună tirise «Peggy» tocmai în apropierea coastelor britanice, unde a și ajuns, după cîteva zile.

Alți doi marinari au murit în drum. David Flat a scăpat de la oribilul sfîrșit ce-l aștepta. Dar urmașii lui se întrebă și acum cu aceeași înfiorare: ce a îndemnat oare nava întilnită spre sfîrșitul lunii decembrie, să refuze ajutorul promis? De ce a fost încălcată o elementară datorie de umanitate, care a declanșat asemenea grozăvii? Iată o enigmă încă virgină...

DE CE NU SOSEȘTE RĂSCUMPĂRAREA?

Întrebarea aceasta și-o puneau cu înfrigurare, cu sfișiere, pe la sfîrșitul veacului al XVIII-lea, cîteva sute de cetățeni americani, ajunși, printr-o amară ironie a soartei, robii Beyului din Alger.

Este una dintre cele mai paradoxale și mai puțin cunoscute pagini ale pirateriei.

E drept, încă din 1625 analele micilor comunități din Noua Anglie înregistrează cazuri de corăbii capturate chiar în Canalul Minecii. Treptat, frecvența unor asemenea aventuri nautice devenise atît de mare, încît se stabilise și un tarif foarte precis: 6 000 de dolari bucata-căpitan de vas; 4 000 de dolari pentru răscumpărarea unui secund — 1 400 dolari pentru un membru oarecare al echipajului. La o tocmeală bine condusă, prețurile se re-

duceau la jumătate... Totuși, niciodată situația nu fusese atât de vitregă pentru americanii capturați de pirai. Explicația? Jocurile politice ale Imperiului Britanic. Încheind un armistițiu cu Beyul din Alger, guvernul britanic lăsase mină liberă să prade și să captureze vase americane.

Rezultatul: toamna anului 1793, în două luni, 11 vase americane cad în miinile corsarilor. Matelotul John Foss, plecat în iulie din Newburyport pe nava «**Polly**», comandată de Samuel Beyler, a lăsat însemnări simple, dar foarte edificatoare, asupra aventurilor sale în Alger: «Zi fatală-25 octombrie! La vest de capul St. Vincent, o sută de pirai înarmați cu iatagane și pistoale se năpustesc pe bordul nostru. Sintem copleșiți și luați prizonieri, împreună cu echipajul a două vase daneze. Zăcem aproape goi, numai cu o cămașă ferfenițită pe noi, înghesuiți în fundul calei. Acoperiți de vermină, de gingănii, facem și de cart. Coborim pe țarm, la Alger, patru dintre noi sint oprici ca slujitori la palatul Beyului, ceilalți duși în închisoarea Beilicului, unde sint acum peste 300 de americani. Cu lanțuri la picioare, ne tirăsc zilnic să muncim în munți — scoatem piatră pentru diguri și cheiuri. Hrana: o piinișoară neagră, acră, de 15 de grame. Traiul nostru se scurge jalnic. Colonelul Humphrey, consulul american care a negociat eliberarea noastră, prin intermediul consulului suedez Skjöldebrandt, a fost refuzat de oamenii Beyului. De ce nu vine oare răscumpărarea?»... O enigmă care a ținut doar cîțiva ani, pînă cînd John Foss — între timp eliberat, împreună cu tovarășii săi de captivitate, — a aflat că pînă și vasul american care venea cu răscumpărarea, căzuse pradă corsarilor... (Amăununt revelator asupra «securității» mărilor, acum 160 de ani: același Foss a mai fost prins de două ori de corsari spanioli și o dată de francezi, înainte de a muri în patul său...)

JURNALUL UNUI PIRAT

Dar, pe lîngă robi ai corsarilor, americanii au și ei piraiții lor. Ultimul a fost spînzurat cu fast, în 1860. Strănepoții nu ezită să relateze episodul final al celui care a constituit o teroare a mărilor sub numele de împrumut Albert Hicks. Ultimele luni ale existenței sale au creat o altă enigmă: cine e, realmente, Hicks — dovedit ca asasin al căpitanului navei «**Johnson**», găsită eșuată pe coasta statului Rhode Island?

Mezinul familiei unui fermier cu șapte copii, din Foster, a fost închis prima dată la 15 ani. Un lung șir de crime și jafuri au alcătuit o sumbră cronică, pe care Johnson s-a simțit obligat să o reproducă fidel, în celula sa, cînd a aflat că a fost osîndit la moarte pentru ultima sa ispravă. Iată-le, pe scurt: «Am evadat din temnița Norwich, m-au prins și m-au pus în lanțuri. După doi ani m-au eliberat, m-am angajat pe «**Phillip Tabb**», unde am stîrnit două răzvrătiri. Am ajuns apoi cu o balenieră în insulele Taipe și, dacă ofițerii nu ne-ar fi așteptat înarmați pînă-n dinți, am fi pus mina pe vas. Ca pedeapsă, ne-au părăsit, pe mine și pe complicitii mei, pe țarmul insulei Wahoe. Am dezertat de pe altă navă și am alcătuit în 1849, în timpul războiului cu Mexicul, o bandă care a cutreierat Texasul și Nevada. Împreună cu mina mea dreaptă, Tom Stone, am jefuit o grămadă de căutători de aur în California. Ne-am dus la Frisco (San Francisco), am topit metalul și ne-am îmbarcat pe «Josephine» un vas spaniol care transporta pulbere de aur și dubloni, cu destinația Valparaiso. În larg, am pus mina pe vas și pe comoară, am ucis tot echipajul și am dat foc corăbiei. Am ajuns la Mazatlan, în Mexic: aveam o sută de mii de dolari. Am deschis un hotel și tripou, dar ne-am apucat iar de crime. Ne-au închis, am evadat și ne-am urcat pe alt vas, am pus mina pe el și l-am dus în Barbados. Murise Stone, și lucram acum cu Lockwood. Am mai făcut piraterie în Santo Domingo și, din toate aceste aventuri, am adunat o comoară pe care am îngropat-o în Matagorda Bay, din Texas. Spun toate astea ca să nu mai fie căutați făptașii la multe crime încă nedescoperite, sau trecute drept accidente...»

Spovedania aceasta a limpezit, așadar, o seamă de enigme. Ea a sporit și senzația provocată de cazul Hicks în lumea maritimă. Dovada: la spînzurarea lui, în insula Bedloc au asistat peste 11 000 de persoane. Cincizeci de corăbii, lipite provă de provă, brigantine, goelete, vase cu aburi, i-au alcătuit cortegiul funerar ultimului pirat.

O dată cu Johnson-Hicks, în apele americane a murit pirateria și a căpătat proporții industriale contrabanda de pietre prețioase, droguri, arme...

Dar asta este altă istorie — cum spune un mare îndrăgostit al mărilor și cronicilor lor — Rudyard Kipling...

Eugen B. MARIAN

ZIMBRII DIN PĂDUREA ȘLIVUT

În rezervația naturală din pădurea Șlivut (Hăteeg) trăiesc zece zimbri. Dispărut în secolul XVIII din fauna țării, o dată cu uciderea ultimelor exemplare în pădurile Bucovinei și munții Bîrgăului, zimbrul — legendarul animal car-

patin — a reapărut la noi în anul 1957, o dată cu colonizarea unei perechi adusă din Polonia. În momentul de față, zimbrul este ocrotit în rezervații în Polonia, U.R.S.S., S.U.A. și România, fiind socotit o specie pe cale de dispariție. În secolul XVIII trăiau în lume peste șase milioane de zimbri europeni și bizoni americani. Secolul următor a consemnat existența doar a 2 500 de asemenea animale, iar perioada 1920—1938, 52 de exemplare. Deși se află din nou în creștere numerică, datorită metodelor științifice moderne cu care este ocrotită, specia se află încă sub spectrul pieirii.

O COLECȚIE DE PESTE 10. 000 PLANTE

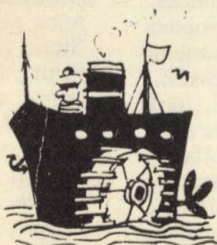
Tehnicianul-mecanic Grigoraș Valeriu, de la facultatea mecanică agricolă a Institutului politehnic din Timișoara, este un pasionat colecționar de plante cu țepi. Întreținând relații cu iubitorii acestor plante din țări ca Argentina, Brazilia, Uruguay, Bolivia, Paraguay, Italia, Franța, Ungaria, U.R.S.S. și altele, el a reușit să achiziționeze, în decurs de opt ani, peste 300 de specii de cactuși. Pentru a-și înmulți colecția, a amenajat o seră-laborator în care creează, cu ajutorul unei instalații

speciale, construită de el, microclimatul specific plantelor, în funcție de familia, vîrsta și locul lor de origină. Colecția sa numără, în prezent, peste 10 000 de plante.

CEL DINTÎI VAS ROMÂNESC CU ABURI

Primul vapor sub pavilion românesc a navigat pe Dunăre în anul 1834. El a fost adus în țară spre a remorca șlepurile pe fluviu, ca și pe râurile Siret și Prut. În același an, principele Gheorghe Bibescu a lansat la apă prima mare corabie construită în șantierul naval românesc, care purta numele «Marița». Aceste vase, moderne pe acea vreme, continuau

tradiția navigatorilor români, despre ale căror fapte vorbesc vechi documente de pe vremea lui Mircea cel Bătrîn, Ștefan cel Mare și Mihai Viteazul. Vase românești ajungeau de pe atunci pînă în Mediterana. Navigația românească regulată se întemeiază abia în anul 1890, cînd ia ființă Serviciul navigației fluviale române — NFR. Acesta avea pe atunci în dotare un remorcher și patru șlepure pe Dunăre. Trei ani mai tîrziu, flota fluvială românească poseda cinci remorchere, 45 de șlepure și vasul de pasageri «Orientul», care făcea cursa Brăila-Galați.

PRIMUL FURNAL

În umbra marilor furnale hunedorene rezistă încă timpului, zidurile unuia dintre strămoșii acestora, construit cu 160 de ani în urmă. El a produs cîte 8 000 de tone în fiecare an din cei 112 cît a funcționat. Documentele precizează că în 1750 s-a construit la Toplița, în vecinătatea Hunedorei, primul furnal din țara noastră, avînd o capacitate de 1 200 tone anual. În 14 luni el dădea, deci cu ceva mai puțină fontă decît produce într-o singură zi furnalul de 1 000 mc, cel mai nou de la Hunedora.

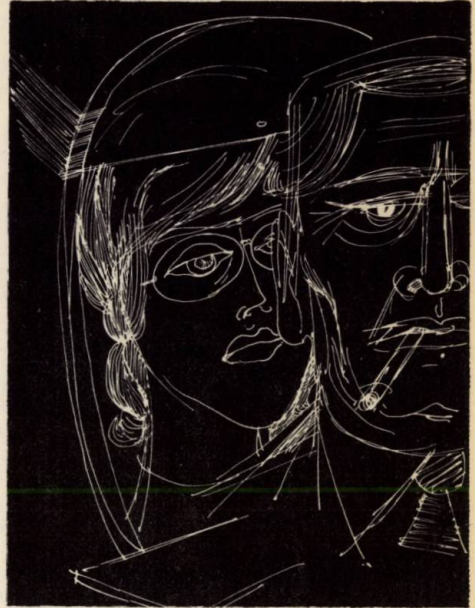
UN ARBORE VECHI DE SUTE DE ANI

În parcul comunei Ineu din regiunea Crișana se află un bătrîn arbore de tisă, gros de aproape un metru. Documente vechi atestă existența lui încă din 1566. Legenda spune că în anul 1599, Mihai Viteazul, aflat în drum spre Praga, și-a așezat cantonamentul sub ramurile stufoșului copac. Specialiștii precizează că tisa respectivă are acum aproape o mie de ani. Copacii uriași există și în comuna Chiojd — unde își înalță mîndra coroană un stejar bătrîn de 600 ani și în comunele Valea lui Mihai și Galos unde trăiesc cîteva exemplare de plopi înalți de 30 m și groși de 2—2,50 m

Gh. BUZOIANU

DOMNIȘOARA CICI

Domnișoara Cici Aricescu trebuia să împlinească în curînd patruzeci și doi de ani. Persoanele care o cunoșteau de mai multă vreme, o considerau o ființă ciudată, poate și datorită faptului că zîmbea din ce în ce mai rar. Dar, chiar și în astfel de ocazii, zîmbetu-i șters se transforma îndată într-o expresie de gravitate impenetrabilă.

Nici unul dintre colegii sau colegile de birou, nu se putea lăuda cu prietenia ei. Cînd primea dispoziții, le executa prompt, însă cu oarecare băgare de seamă, parcă s-ar fi temut să nu fie trasă pe sfoară. De două ori pe săptămînă se prezenta la repetiția corului și la fiecare sfîrșit de semestru era evidențiată în darea de seamă a grupei de sindicat: niciodată nu întîrziase cu plata cotizației sindicale.

Altfel, viața ei era lipsită total de întîmplări ieșite din comun.

De mulți ani lucra într-un birou situat la parterul instituției. După ce scăpai de interogatoriul minuțios al portarului, trebuia să străbați aleia îngustă pavată cu pietre rombice și la capătul ei dădeai de șase trepte tocite. În continuare, te aflai în fața unei uși turnante, urmau din nou niște trepte, de data aceasta teribil de înalte și de incomode și, în sfîrșit, în partea dreaptă a imensului hol se înfățișau birourile funcționarilor, aliniate parcă într-un careu. Deasupra celui mai apropiat ghișeu era agățată o placă neagră pe care scria cu litere aurite: Registratură și Informații. Prin deschizătura ogivală a fereștricii se zărea zilnic, între orele 8 și 16, chipul ușor încruntat al domnișoarei Cici Aricescu. Figura ei îndirjită, aproape bărbătească, părul întotdeauna proaspăt vopsit și bărbia ascuțită îi dădeau aspectul unui cal pregătit pentru paradă. Ochelarii bătrînești cu rama neagră, privirile cumpătate, uneori nu lipsite de incisivitate, întregneau înfățișarea-i de funcționară competentă, dar totodată severă. În fața ghișeului ei, femeile deveneau dintr-o dată timide, pierzîndu-și binecunoscuta lor volubilitate, iar bărbații își scoteau pălăriile în mod automat.

Locuia undeva la marginea orașului, într-o casă veche, fără etaj, avînd curtea largă acoperită de iarbă săracă, veșnic prăfuită. Camera ei se afla în fundul curții, pe partea stîngă, în vecinătatea șopronului unde se depozitau lemnele. De fapt, stăpînea două camere: un antreu folosit ca bucătărie și o odaie destul de spațioasă, cu două ferestre care dădeau spre grădina cu zarzavaturi din spațele casei.

În decursul anilor, domnișoara Cici cunoscuse o mulțime de bărbați, cu unii dintre ei întreținuse legături mai mult sau mai puțin intime, iar de două ori fusese pe cale să se mărite. Cu toate acestea, în cele din urmă, rămase tot singură. În odaia ei de multă vreme nu mai călcase vreun bărbat.

Într-o seară de toamnă, târziu, tocmai când ieșea de la ultimul spectacol al cinematografului de cartier, i se făcu poftă să mănânce o savarină.

La un moment dat, în cofetărie intră un bărbat înalt, de vîrstă incertă, îmbrăcat cu un impecabil costum de culoare albastră. Își scoase pălăria de pe cap și atunci i se văzură tîmplele frumos argintate. Comandă cu glas liniștit o cafea mare, mai mult amară decît dulce și parcuse cu privirile obosite clientela din local. Pe urmă se așeză la o masă, în imediata apropiere a domnișoarei Cici Aricescu, scoase din buzunarul hainei un ziar și începu să citească așteptînd cafeaua. Avea o figură energică, ochi mari, negri, fruntea ușor încrețită, din privirile lui se degaja parcă o deosebită seriozitate și această expresie împrumută chipului său un farmec aparte. Cînd sosi cafeaua, împături ziarul cu grijă, rămase cîteva clipe visător, pe urmă începu s-o bea, ținînd ceașca delicat, între degetul arătător și cel mare.

Între timp, cofetăria se golise și acum singurii clienți erau domnișoara Cici și bărbatul înalt îmbrăcat în costum de culoare albastră.

Vînzătoarea moțăia în spatele tejghelei, așteptînd ora închiderii. Prin geamul vitrinei se zăreau rarii trecători, alergînd grăbiți către case și cite unul avea gulerul hainei ridicat. Începuse să bată vîntul. Înăuntru era plăcut, se simțea o căldură moaleșitoare și mirosul frumos a ciocolată și a vanilie.

— Probabil că la noapte va ploua, spuse pe neașteptate bărbatul îmbrăcat în costum de culoare albastră, privind către stradă.

Domnișoara Cici rămase cîteva clipe surprinsă, uitîndu-se în jur, să vadă cui i s-a adresat. Nu mai era nimeni. Înțelise deci că nu putea fi vorba de altcineva, ci numai de ea. Răspunse timidă:

— În orașul nostru ploile de toamnă încep de obicei la jumătatea lunii septembrie.

— Ceea ce înseamnă deci, că abia peste o săptămînă vom putea fi cu adevărat îngrijorați din pricina lor.

Un timp nu mai vorbi nimeni. Domnișoara Aricescu se întreba la ce anume se gîndise bărbatul de lîngă ea, în momentul cînd spusese: «abia peste o săptămînă vom putea fi cu adevărat îngrijorați din pricina lor». Oricum, fraza rostită de el semăna cu o maximă, sau mai curînd cu o sentință de neînlăturat. Această neîntelesă siguranță îi plăcu, îi întări convingerea că se afla în fața unui ins ieșit din comun. Îi privi cu mai mult interes. Mai schimbă cîteva fraze și domnișoara Cici află că se numește Rafael Crăcea, că a sosit numai de două săptămîni în orașul acesta și că în fiecare seară obișnuiește să bea o cafea amară la cofetărie.

A doua zi, dimineața, se prezentă la serviciu cu aceeași punctualitate, continuă lucrările tot atît de serioasă și nimeni nu a putut s-o vadă zîmbind. În zilele următoare se gîndi din ce în ce mai rar la Rafael Crăcea.

Apoi începură ploile de toamnă. Ploua aproape în fiecare după amiază. Vîntul bătea în rafale reci, tăioase, și copacii desfrunziți parcă se micșoraseră dintr-odată, pierzîndu-și măreția din timpul verii.

În mod cu totul neașteptat, într-una din nopțile următoare, domnișoara Cici îl visă pe Rafael Crăcea. Se făcea că șade lîngă ea, în patul înalt cu tăbliile pictate, și-i mîngîie sinii, sărutînd-o pe gît. Și ea zăcea întinsă în pat, absolut goală, parcă paralizată, incapabilă să facă vreo mișcare și simțea cum degetele acelea îndeminate coboară de pe sinii spre pîntece. Se trezi brusc, scuturată de fiori, rămase cîteva clipe uluită și cînd își reveni căută cu privirile fereastra. Afară întunericul era de nepătruns și auzi cum bate ploaia în geamuri. Dădu palpuma la o parte și sări din pat.

Încet-încet, ochii i se obișnuiră cu întunecimea din odaie și atunci putu să distingă luciul oglinzii, garderobul pîntecos și cele patru scaune așezate în jurul mesei. Își trecu palma peste obraz, buimăcită încă de visul erotic și încercă să-și dea seama ce se petrece cu ea.

A doua zi, în timpul serviciului, se gîndi din ce în ce mai mult la Rafael Crăcea. Pe la orele 11 era atît de distrată încît se petrecu un incident nostim, care trezi nedumerirea colegelor de birou. Domnișoara Cici înregistră greșit o cerere. În loc să pună data de 22 septembrie, scrisese fără să-și dea seama 44 septembrie. Greșeala se descoperi tocmai la contabilitate și pentru prima dată în lunga ei carieră, Cici deveni ținta unor glume inuportabil de ironice. Contabila principală o întrebă, zîmbind cu subînțeles, dacă nu cumva este îndrăgostită.

În zilele următoare deveni din ce în ce mai agitată. Renunță să mai participe la cele două repetiții săptămînale ale corului instituției, invocînd ca scuză o răceală a coardelor vocale. La un moment dat, se decise să plece în concediu, dar pînă la urmă se răzgîndi.

Cînd se întorcea de la birou, se întindea pe patul înalt, punea mîinile ana peste alta pe piept, închidea ochii pe jumătate și zăcea în poziția aceasta nemișcată, ore întregi.

Într-o zi, spre seară, proprietărea se decise să-i facă o vizită lui Cici. Puse în buzunarul capotului cărțile de joc, își stropi părul cu puțină colonie și bătu la ușa chiriei sale. Era sigură că trebuie să fie acasă pentru că pe sub ușă se strecura o rază de lumină. Cînd pleca în oraș domnișoara Cici avea grijă să stingă lumina. Mai bătu de cîteva ori, din ce în ce mai puternic, fără să audă vreun răspuns. Se hotărî să-i bată în fereastră. Ocoli casa și ajunse în dreptul celor două ferestre care dădeau spre grădina de zarzavaturi din spatele casei. Înainte de a bate își lipi nasul de geam și privi prin spațiul îngust dintre perdele. Domnișoara Cici sta întinsă pe pat, îmbrăcată într-un furou alb, străveziu, extrem de scurt, ținea mîinile încrucișate pe piept și răsuflea liniștită. Avea ochii deschiși. Ciocăni în geam, discret, și întrebă dacă este

cineva acasă. Nici acum nu primi răspuns. Se uită din nou printre crăpăturile perdelelor și o văzu șezînd în aproape aceeași poziție. Își luase numai mîinile de pe piept.

Proprietăreasa clătină din cap nedumerită, își făcu trei cruci mari, apoi se depărtă brusc de fereastră, dîndu-și seama că domnișoara Cici nu vrea să primească oaspeți. Adînc jignită, intră în casă bolborosind o înjurătură la adresa chiriei sale.

Nu mică fu surprinderea proprietăresei cînd peste vreo oră și jumătate o zări pe domnișoara Cici ieșind pe poartă. N-avea de unde să știe că luase hotărîrea de a-l întîlni pe Rafael Crăcea.

Se îndrepta cu pași fermi către cofetăria din fața cinematografului. Ajungînd acolo, se opri puțin așteptînd să i se domolească bătăile inimii și privi prin geamul vitrinei. Rafael Crăcea se afla înăuntru, la aceeași masă, citea ziarul și probabil că abia sosise deoarece încă nu i se servise cafeaua. Fără nici un pic de ezitare intră și merse către masa lui. Îl întrebă cu voce timidă:

— Îmi permiteți să stau aici?

El ridică privirile, puse ziarul pe genunchi, își încreți fruntea și răspunse imediat:

— Ah! Dumneavoastră? Vă rog, luați loc! O invită cu un gest larg indicîndu-i scaunul din dreapta sa.

Pe urmă li se aduseră consumațiile, adică savarina și cafeaua, și conversația lîncezi citeva minute. Cînd se închise cofetăria, aproape fără să-și dea seama, ieșiră împreună. Făcură o scurtă plimbare pe strada principală a orașului, pustie la acea oră. Discutară despre o mulțime de lucruri, fără să se contrazică. Constată cu mulțumire că aveau aceleași gusturi.

A doua zi se întîlniră din nou la cofetăria din fața cinematografului.

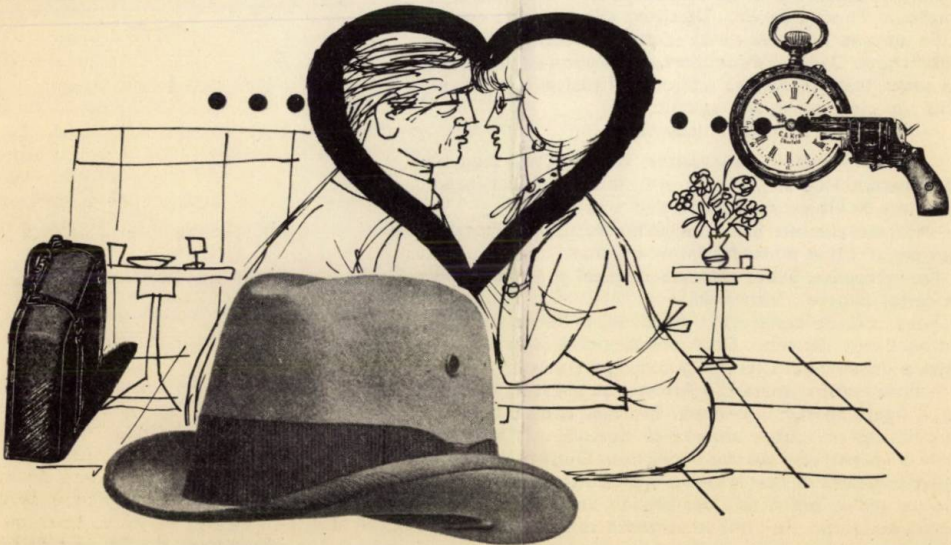
A treia zi văzură împreună filmul «Marile Manevre».

A patra zi, domnul Rafael Crăcea bău cafeaua mai mult amară decît dulce acasă la domnișoara Cici. Pe urmă se culcă în patul înalt cu tăbliile pictate.

În a cincea zi, Rafael își aduse bagajul în locuința ei. De fapt, bagajul se compunea dintr-o valiză de carton înăuntru căreia se aflau: o periută de dinți, o coajă de săpun, un prosop cam murdar, un pardesiu destul de uzat și o pereche de indispensabili. Îi explică lui Cici că restul bagajelor se află în alt oraș și că va trebui să facă un drum pînă acolo, săptămîna viitoare.

Rafael Crăcea era un om pedant. Chiar din prima zi ținu să aducă la cunoștința noii sale prietene următoarele; nu-i plac femeile care se rujează, nu poate să suporte căldura prea mare în cameră și nu acceptă vizitele vecinilor.

De acum înainte viața lor se desfășură cam în felul următor: el avea grijă în fiecare seară să întoarcă soneria deșteptătorului. Dimineața, cînd suna ceasul, întindea încă somnoroasă mîna stîngă spre scrin, punea piedica soneriei, apoi se dădea jos din pat și intra tiptil în antreul folosit drept bucătărie. Pregătea ceaiul și o gustare. În timpul acesta fuma o țigară, stînd în picioare, cu ochii la primusul pe care sfîrîia ceainicul. Cînd era gata, punea totul pe o tavă și o servea pe domnișoara Cici la pat. După ce ea pleca la birou, el se lungea din nou în pat, mai fuma o țigară, pe urmă dormea și se trezea după vreo două-trei ore. Mîncă ceva, la iuteală, de obicei foarte puțin, își făcea de lucru prin cameră apoi se ducea în oraș să se întîlnească cu prietenii. Cînd se apropia ora prînzului, lua sufertașul și aducea mîncare. Se abonaseră la un restaurant-pensiune din apropiere. O aștepta pe Cici pînă se întorcea de la servici și mîncau împreună. După amiezile jucau table sau tabinet în doi. Alteori, mergeau la cinematograful sau beau două sticle de bere la restaurantul cel mare din centrul orașului.

În primele zile, domnișoara Cici nu acordă prea mare importanță faptului că Rafael Crăcea n-avea slujbă. De altfel nu se putea plînge că duce lipsă de bani. Întotdeauna avea la el câteva sute de lei.

Într-o după amiază, veni să-l caute pe Rafael un individ mic de statură, cu ochi iscoditori și mâini mari, puternice. Avea și un tic nervos: își îndrepta încontinuu spinarea, bombîndu-și pieptul. Rafael o trimise pe domnișoara Cici să cumpere ceva din oraș. Ea se întoarse mult mai repede decît se aștepta el. Îi găsi tot împreună. Ședeau la masă și tocmai împărțeau o importantă sumă de bani. Cici intră în cameră fără să bată la ușă și observă că amîndoi tresăriră speriați și o priviră într-un fel ciudat. După plecarea prietenului său, Crăcea îi explică lui Cici că jucase la pronosport, în combinație cu celălalt și cîștigaseră împreună câteva mii de lei.

Altă dată, Rafael primi vizita unui bătrîn elegant, cu maniere alese. Acesta îi sărută mîna lui Cici, ceru scuze pentru deranj și nu întîrzie la ei prea mult. Lăsă în păstrare două valize de piele, grele, de parcă erau încărcate cu bolovani. La poartă îl aștepta o mașină particulară. După vreo două zile, veni altă persoană și luă în primire valizele. Domnișoara Cici începu să intre la bănueli.

În prima duminică, pe la orele 11, în timp ce Rafael Crăcea era plecat în oraș, ea căută ceva sub canapeaua din bucătărie și din întîmplare, dădu peste un pachet nu prea voluminos, înfășurat în hîrtie albă, subțire. Din simplă curiozitate desfăcu pachetul. Era o geantă de damă, din piele neagră. În geantă găsi câteva ceasuri de mînă și 5 400 de lei.

Înțelese despre ce era vorba. Puse pachetul pe masa din dormitor și în așteptarea lui Rafael începu să se plimbe prin cameră, într-un permanent du-te-vino, cu pași mari, atentă la cel mai mic zgomot. După vreo jumătate de oră îi auzi pașii. Îi cunoștea mersul. Înainte de a intra în casă îl auzi oprindu-se puțin și schimbînd câteva cuvinte cu proprietăreasa, întrebînd-o de sănătate.

Deschise ușa, bine dispus, fluierînd vesel o arie dintr-o operetă. Cînd zări pachetul de pe masă avu o mică tresărire și peste față îi trecu o umbră de îngrijorare. Se repezi la domnișoara Cici, apucînd-o de braț. O întrebă:

— Ce s-a întîmplat?

— Vezi bine ce s-a întîmplat... Ce-i cu geanta asta? Cum a ajuns la noi?

— Ai deschis-o?

— Nu, minți ea. Încă n-am deschis-o. Cu toate că ar fi trebuit să deschid și poșeta și cele două valize de săptămîna trecută. Cred că am dreptul să aflu ce se petrece în casa asta!?

El răsufli liniștit. Își aprinse o țigară și începu să fumeze lacom. Cîteva clipe nu vorbi nimeni. Pe urmă ea întrebă:

— De ce ai ascuns geanta? Vreau să știu de ce te ferești de mine?

— Asta mă privește pe mine personal! Să nu te amesteci unde nu-ți fierbe oala. Tîmpito! Se apropie de ea și-i trase două palme, cu sete.

— Să pleci imediat! țipă ea. Dacă nu pleci chem toți vecinii.

Domnul Rafael Crăcea deveni pe neașteptate blînd. Încercă să o îmbrățișeze dar ea se feri și șopti indignată:

— Lasă-mă! Te rog să mă lași în pace și să pleci chiar acum.

— Iartă-mă, zise el. Ți-am promis că n-o să se mai întîmple niciodată. Doar n-o să ne certăm pentru un fleac. Să ne împăcăm! Eu sînt de vină. De cîteva zile sînt prea nervos.

Se apropie din nou de ea și de data aceasta reuși s-o îmbrățișeze. O sărută de două ori, mîngîindu-i părul, tandru. Ea ședea țeapănă, fără să schițeze cel mai mic gest și din cînd în cînd murmură agitată:

— Nu... nu... nu vreau... lasă-mă!

— Bine! mormăi el disprețuitor. Te las... Chiar acum voi duce pachetul de aici. Plec în oraș. Într-o oră sînt înapoi.

Înainte de a ieși o mai sărută o dată și spuse:

— Sîntem cuminți, nu? De-acum încolo nu ne mai certăm? Am plecat. Sărut mîna! Mă întorc imediat.

Nu-i răspunse. Ședea rezemată de masă și privea undeva în colțul camerei, încruntată.

Restul zilei se desfășură ca de obicei, în liniște, fără să se întîmple ceva deosebit. După amiază jucară table la un leu miza și domnișoara Cici cîștigă toate partidele.

A doua zi domnișoara Cici Aricescu se prezentă la serviciu cu o figură foarte întunecată. Era mai conștiințioasă ca oricînd deși se putea observa cu destulă ușurință că în viața ei s-a petrecut un fapt neobișnuit. După orele 16, mai întîrzie un sfert de ceas la birou — pînă atunci, nu rămăsese nici un minut peste cele opt ore de lucru — și scrisese o scurtă declarație. Pe urmă se prezentă cu ea la miliție.

Ilustrații de Gh. CHIRIAC

PUTNA

ȘCOALĂ
SEMIMILENARĂ
DE
PATRIOTISM

«Cînd s-au apucat să facă mănăstirea Putna, au tras cu arcul Ștefan Vodă dintr-un vîrv de munte ce este lîngă mănăstire. Și unde au agiuns săgeata, acolo au făcut pristolul în altar»... (Neculce)

inci sute de ani nu mai înseamnă o vîrstă, înseamnă în-săși eternitatea. Înseamnă culmea fabuloasă din vîrfurile căreia memoria omenească, întoarsă spre sine însăși, încetează să mai deslușească depărtările trecutului. O vreme, ea se ajută de amintirile celor ce au fost de față, purtate din tată-n fiu, apoi, locul lor îl ia treptat mărturia fidelă a lucrurilor: un hrisov, o zugrăveală, o carte, un edificiu...

Prin rîvna generațiilor de patrioți, încălziți la focul dragostei de țară, muzeul Mănăstirii Putna păstrează cea mai bogată colecție de odoare din cîte ne-au rămas de la gloriosul său ctitor. Se află aici Tetravangelul de la Homor, pe filele căruia un meșter contemporan l-a zugrăvit pe învingătorul

de la Vaslui așa cum era, cu plete blonde și ochi albaștri, purtînd o mantie de brocart sîngeriu, celebrul epitaf al Mariei de Mangop, «iubitoarea doamnă a lui Io Ștefan Voievod», una din acele miraculoase broderii care se lucrau cu anii prin mănăstirile noastre, odăjdii somptuoase, ferecături iscusite, clopote cu nume sonore, chemate parcă să evoce propriul lor dangăt, **Buga, Siluan, Ușerul, Blagovistnic.**

Dar dintre toate aceste relicve, dintre cele mai scumpe mi se pare a fi cea mai tînără, aceea care abia peste patru ani va împlini un secol. Este o simplă urnă de argint, urna în care patrioții adunați să sărbătorească patru veacuri de la întemeierea mănăstirii, au vărsat pămînt din toate colțurile țării, anticipînd prin simbolica lui osmoză unirea din 1918.

Se întâlneau, după amănări care au îndepărtat desfășurarea festivităților de data exactă a jubileului, români de pretutindenii, pătrunși de conștiința trecutului glorios comun, stăpîniți de credința că acest pelerinaj nu este doar un pios omagiu adus eroului legendar, ci o manifestare menită să constituie prin întreaga sa semnificație afirmarea celui mai scump vis al lor: unitatea națională.

Ce ecou vor fi avut în sufletele patrioților care au trecut cu flamuri și cu cîntece, vegheați de ochii vigilenți ai autorităților, pe sub arcada turnului de la intrare, aceste cuvinte, gravate în pisanie: **Binecinstitorul domn a toată țara Moldovei Io Ștefan Voievod, fiul lui Bogdan Voievod a zidit și a făcut**

mănăstirea aceasta...; cu cîtă emoție se vor fi apropiat de sarcofagul de marmură de Carara în care-și doarme somnul de veci cel ce cu puterea sabiei, a minții și a brațului a fost apărătorul neînfriecat al gliei strămoșești, ce fior cucernic le va fi deșteptat legende la lăcașului: cum a tras cu arcul de zidire a bisericii, cum își întindea bivuacul de odihnă și petrecere la poalele izvorului ce-i poartă numele...

Printre cei ce luau parte la sărbătoare se afla și un student de la Universitatea din Berlin, care a cuvîntat însuflețind asistența — A.D. Xenopol. Era de față venerabilul cărturar Mihail Kogălniceanu, se găsea aci, împărțînd entuziasmul popular, un tînăr de douăzeci și unu

Vedere generală a mănăstirii

*
Mormîntul
lui Ștefan cel Mare
*

de ani, care avea să devină marele nostru poet național Mihai Eminescu.

Răsunetul acestor festivități a vibrat puternic în conștiința contemporanilor, dacă ar fi să amintim doar ceea ce ne-a rămas scris de mîna lui Eminescu, de la notița publicată în **Convorbiri literare**, în ajunul evenimentului, pînă la patetica invocație către Ștefan din una din poeziile sale. De atunci încoace n-a fost scăpat nici un prilej — și noile manifestări din iulie 1904, prilejuite de comemorarea morții lui Ștefan a dovedit-o încă o dată — pentru a reaminti noilor generații semnificația locului, ca simbol al luptei pentru independență și unitate națională.

Cu atît mai virtos nu putea trece neobservată jumătatea de mileniu care marchează existența acestui monument istoric scump inimilor noastre astăzi, cînd poporul român, stăpîn pe destinele sale, duce mai departe glorioasele tra-

diții ale înaintașilor, edificînd o patrie nouă, socialistă.

Vara aceasta, brazii pădurilor s-au înfiorat din nou de hăulitul buciurilor, albul costumelor populare, iile și catrințele împodobite cu ornamente născute din fantezia înaripată a fiicelor Țării de Sus au înscris pe verdele obcinelor luxuriantele arabescuri ale unui imens covor, în freamăt și mișcare, bogat ca o broderie de la Putna. Zidurile sure au tresărit de viersul fluierului și al tilincii, de pașii energici ai horelor și bătutelor.

Pentru tot ce a făcut Ștefan cel Mare «domn a toată țara Moldovei», împreună cu vitejii săi, pentru înflorirea poporului, pentru neatîrnarea patriei, pentru propășirea culturii și civilizației, lespede de la Putna se împodobește mereu cu cununa recunoștinței urmașilor, stăpîni pe soarta lor.

Boris BUZILĂ

DIN AMINTIRILE UNUI CINEAST

Paul CĂLINESCU

După câțiva ani de la terminarea liceului m-am întâlnit din întâmplare, pe stradă, cu un fost coleg pe care nu-l mai văzusem din timpul școlii. Bucuria de a-l revedea a fost mare. «Ce faci?», mă întrebă el. «Cu ce te ocupi?» «Sînt regizor de film», îi răspund eu cu mîndrie. Fostul coleg dă din cap: «Tot chiulangu ai rămas». «De ce?», «Păi, ce treabă faci tu? Stai pe scaun lîngă aparat și spui: Mai la dreapta... Mai la stînga... Mai repede... Nu e bine, încă o dată... Aș vrea să te văd în locul meu: opt ore de serviciu; sculare în fiecare zi de dimineață, ca să nu pierzi condica; deplasări în provincie, oboseală, nu poți dormi noaptea în tren...». Sărmanul meu coleg, el nu știa că meseria care îți dă cele mai multe insomnii e aceea de regizor de film. El

credea că un film se realizează cu aceeași ușurință ca și aceea de a-l putea vedea: atunci cînd nu ai ceva mai bun de făcut.

În anul 1936 a luat ființă pe lîngă «Oficiul Național de Turism» primul nucleu de producție de filme al statului, Serviciul Cinematografic O.N.T.). La început eram doar o mină de oameni care lucram la film: Wilfried Ott, Victor Cantuniari, Anton Belici, doi tehnicieni străini: Adolph Fontanel, André Morrinși cu mine. Fiecare din noi făceam muncă de pionierat. De pildă, eu făceam pe lîngă funcția de regizor și aceea de operator de luat vederi, monteur, organizator și șef de producție. Cu alte cuvinte, «femeie la toate», așa cum se spunea pe seama mea. Munca

era grea. Lucram cu mijloace rudimentare, obligați să facem tot felul de improvizații. Entuziasmul nostru învingea însă greutățile.

Îmi amintesc că, printre primele subiecte filmate, a fost și un concurs de «bob» care s-a desfășurat pe pista de la Sinaia. În lipsa unui aparat portabil, adecvat unor asemenea filmări, am lucrat cu un «Débrie» fără motor, acționat cu manivela, aparat greoi, destinat a fi întrebuitat numai pe stativ.

Pentru a reda spectatorilor senzațiile pe care le capătă cei ce practică acest sport am făcut o «coborîre» cu bob-ul. Ședeam culcat pe spate, învîrtind din manivelă, cu aparatul ținut pe burtă și fără a avea posibilitatea de a urmări scena prin vizor. Spre marea mea surprindere, scena a ieșit bine și a dat efectul dorit. Dacă unele povestiri din

Alături de cițiva colaboratori

trecutul filmului românesc apar astăzi, după trecerea timpului, drept niște episoade amuzante, în acea vreme multe din ele nu erau de loc hazlii.

Eram în Munții Apuseni, unde turnam exterioarele filmului documentar «Țara Moților» (1938). Urma să filmez ghețarul din peștera de la «Scărișoara». Mi-am procurat deci făcliile de magneziu necesare și am plecat la drum. Peștera fiind departe de sat, nu am găsit acolo decât cinci copii care se ofereau să ne servească drept ghizi. Copiii aveau între 10 și 12 ani, iar printre ei unul mai mare de 18 ani. L-am adunat, le-am explicat ce trebuie să facă, le-am dat câte o făclie, le-am arătat felul cum trebuie să o aprindă și să o ție și în special le-am atras atenția că făclia trebuie ferită de apă, deoarece în contact cu apa aceasta produce un fel de explozie, detunând puternic. Totul era bine pregătit și pus la punct. În timpul filmării însă, unul din copii a aruncat făclia pe jos și aceasta în contact cu apa a produs explozia. Detunătura puternică, amplificată de pereții peșterii, putea provoca

o desprindere a tavanului încărcat cu stalactite și prăbușirea acestuia peste noi. Am strigat cu disperare îndemnând pe ceilalți copii să nu arunce făcliile din mână. În urma exploziei, peștera s-a umplut de un fum gros și abia am putut ieși afară. Aci am întreprins o anchetă: «Cine a aruncat făclia?». Băiatul de optsprezece ani. De ce? Era surd și nu înțelesese din gesturile mele tot ce explicasem eu copiilor.

Altă dată, cu ocazia turnării filmului documentar «Schi de primăvară» am fost nevoit să parcurg distanța Virful cu Dor — Omul și să efectuez filmările în aceeași zi. Cerul era senin. Soarele de primăvară puternic. Zăpada imaculată de pe platoul munților Bucegi reflecta nemilos lumina. Obligat să filmez toată ziua, fără posibilitatea de a mă adăposti și fără a poseda ochelari fumurii care să-mi protejeze ochii de soare — pe vremea aceea nu se întrebuința așa ceva — razele ultraviolete mi-au ars ochii. Ca urmare, am fost nevoit să

stau o lună cu comprese pe ochi și să am după aceea încă multă vreme vederea slăbită.

Cutreieram țara în lung și în lat pentru a aduna pe kilometri de peliculă acele inepuizabile comori ale artei noastre populare.

Montajul era, însă, cea mai obositoare operație. Alegerea materialului filmat se făcea cu niște aparate denumite «Moviola», pelicula putîndu-se vedea prin intermediul unei lupe care nu mărea mai mult de două ori imaginea, astfel că anumite detalii nu puteau fi sesizate. Privirea directă în sursa de lumină și pîlpîitul continuu al imaginii — «Moviola» nu era acționată de un motor sincron — obosea ochii chiar din prima jumătate de oră.

Montajul filmului negativ, după copia de lucru, era de-a dreptul extenuant. Mașina de copiat pe care o aveam nu permitea copierea numerelor de ordine de pe negativ pe copia de lucru. De aceea, pentru a găsi imaginea negativă corespunzătoare copiei de lucru se proceda la identificarea ei prin comparație, fiind obligați a o căuta printre zecile de mii de imagini filmate.

Această operație extrem de obositoare, tot noi o făceam.

Atenție începem!

Atunci nu aveam un «serviciu al negativului» așa cum există astăzi. deseori mă prindea ziua alături de Anton Belici, Lucreția Drocan și Traian Radu, căutînd printre miile de metri de film o scenă care se încăpățîna să nu iasă la iveală. Trebuie să menționez că, pe vremea aceea, noi lucram cu peliculă inflamabilă. Cu toată oboseala zilei de lucru și a nopților nedormite eram nevoiți să lucrăm cu cea mai mare atenție pentru a nu provoca un incendiu.

În compoziția suportului de peliculă intra o serie de materiale cu o putere inflamabilă considerabilă cum ar fi: coto-nul coloidal, camforul, acetona, eterul sulfuric, alcoolul metylic, acetatul de amil, eterul acetic etc.

Gazele pe care le emană pelicula inflamabilă pe lingă că sînt toxice au și proprietatea ca în amestec cu oxigenul din aer, să se transforme într-un gaz exploziv. De aceea, pelicula nu este considerată numai ca un material inflamabil oarecare ci, pe drept cuvînt, explozibil.

În majoritatea sălilor de montaj, laboratoare sau cabine de proiecție a studiourilor străine din acea vreme se produsese unul sau chiar mai multe incendii. Pericolul era iminent. Un asemenea incendiu s-a întîmplat și la noi și din care am scăpat ca printr-o minune.

Pornit de la o scînteie produsă la rașchetoarea filmului, incendiul s-a propagat fulgerător. Presiunea produsă de pelicula inflamată asupra pereților și ușei era atît de mare încît nu am putut deschide ușa. Atunci, deși ne aflam la etaj, ne-am hotărît să sărim pe fereastră. Ar fi fost singura noastră scăpare. Dar aceeași presiune apăsa și pe ferestre care refuzau să se deschidă. În disperare, am spart un geam. Ideea a fost salvatoare, deoarece în cameră s-a restabilit presiunea normală și astfel s-a putut deschide ușa. Chiar în momentul ieșirii mele din ca-

meră s-a produs o explozie și Traian Radu împreună cu Simona Drăghici, care mă urmau la o fracțiune de secundă, au ieșit cu hainele și părul în flăcări.

În timpul turnării exterioarelor filmului «Răsună Valea» pe șantierul Bumbesti-Liveni, într-o zi, s-a dat alarma și am fost nevoiți să ne adăpostim. Am tras mașina într-un loc ferit, după o stîncă, într-un «unghi mort». Aci eram în siguranță. Cu toții am ieșit din mașină în așteptarea exploziilor, în afară de un actor care ne-a declarat că el se simte mai la adăpost în mașină. Faptul acesta ne-a deschis pofta să-i facem o farsă. Am luat cu toții cîteva pietricele în mînă și în momentul în care au început detonăturile am aruncat pietricelele pe capota automobilului. Cînd a încetat alarma actorul a ieșit din mașină galben la față. «Era să murim cu toții» ne-a spus el înspăimîntat.

Cu gîndul la fostul meu coleg am redat numai cîteva aspecte ale greutăților de care se lovește un regizor de film,

lăsînd voit la o parte imponderabilele de ordin artistic care de cele mai multe ori sînt mai grave și lasă urme mai adînci.

În această privință cunoscutul regizor francez Louis Daquin spunea: «Meseria de cineast nu este o meserie de birocrat. Ea este antiteza. În același timp trebuie să fii și anormal de echilibrat, și monstruos de organizat, pentru a domina extravagantele necesare, numeroasele imponderabile, pentru a nu te încurca în această monstruoasă pînză de păianjen...» Și mai departe «Arta cinematografică, din toate cea mai complexă, uzează cu repeziciune. Totul se consumă: talent, înclinație, energie. O cruzime nemiloasă condamnă cel mai mic insucces».

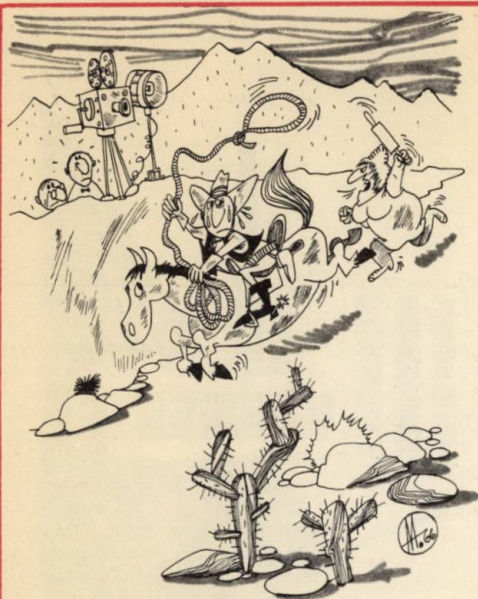
Au trecut treizeci de ani de cînd profuez meseria de cineast și întîmplarea a făcut să mă întîlnesc din nou cu fostul meu coleg.

— Ce faci? Cum merg treburile? îl întreb eu.

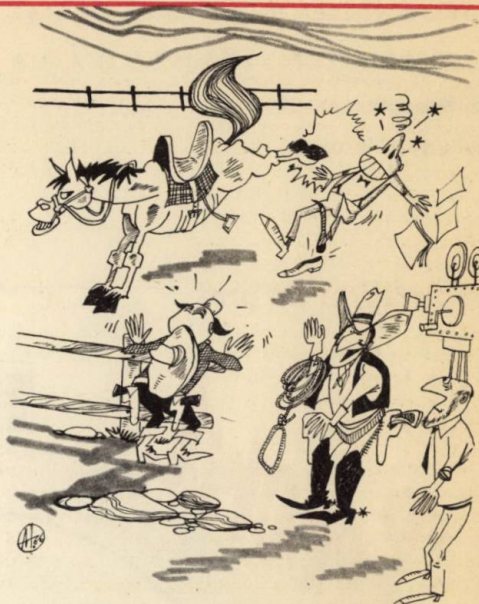
— Cum merg?... Cum nu merg! îmi răspunde el energic. În orice caz eu nu iau banii de pomană, ca tine.

Obiectiv: Ion Lucian

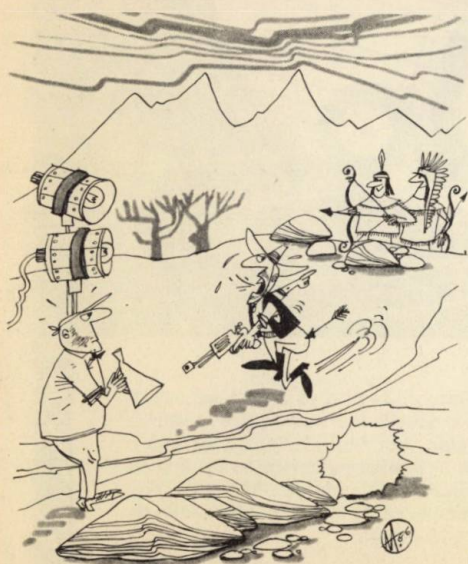

— Pe mine nu mă interesează, mie să-mi aduci frîghia de rufe, acasă!!!

— Sînt cowboy bătrîn, i-am spus regizorului că nu e cazul să mă-nvețe cum trebuie să-ncalec un cal!!!

GENUL WESTERN

— Să-mi desfaci imediat contractul, fi-guranții ăia nu vor să-nțeleagă că eu trag cu gloanțe oarbe!!!

Desene de ADRIAN ANDRONIC

— Vă implor, aș vrea să fiu și eu șerif barem cîteva minute!!!

INTREPRINDEREA INDUSTRIALĂ DE STAT

«ELECTROMOTOR» — T I M I Ş O A R A

Bd. Republicii nr. 21

produce şi livrează

Aspiratorul de praf

Record

Aspiratorul de praf este destinat uzului casnic şi semiindustrial, pentru curăţirea covoarelor, mobilelor, hainelor, pereţilor, precum şi pentru pulverizarea de lichide sau prafuri insecticide neinflamabile. Are performanţe ridicate cu o cheltuiaţă de numai 0,15 lei/oră.

CELE MAI VECHI CĂI FERATE DIN ROMÂNIA

Calea ferată cea mai veche din România este aceea de pe linia Timișoara—Jimbolia. Ea a fost construită în anul 1857. În ordinea vechimii urmează linia Cernavodă—Constanța, creată la 1860, Ițcani—Grigore Ghica (1867) și București—Giurgiu (1869). După cele din Anglia, Franța, Belgia, Germania, Austria și Rusia, acestea sînt printre cele mai vechi din Europa. Primul tren din lume a fost pus în circulație pe linia Stockton—Darlington (Anglia) la 27 septembrie 1825. El era tractat de locomotiva «Active», construită de părintele căilor ferate, George Stephenson. O mașină cu aburi de un tip aproape asemănător a circulat și pe linia Jimbolia—Timișoara.

ORIGINEA LACULUI URSU

În urma cercetărilor întreprinse de oamenii de știință s-a constatat că, pe locul unde se află cunoscuta stațiune balneo-climaterică Sovata, a existat cu milioane de ani în urmă laguna unei mări. Din această lagună n-au mai rămas decît straturile de sare rezultate în urma evaporării apei. Acestea au fost apoi acoperite de lava unor vulcani, astăzi în întregime stinși. Apa riurilor adunată în dolinele vulcanice a dat naștere mai târziu la citeva lacuri. Unul dintre acestea este și cunoscutul lac Ursu, care are o suprafață de 45 000 mp. Lacul este unic în lume în felul său. La suprafață, apa sa, adusă de trei piraie, are o concentrație de sare mai redusă; spre fund ea devine din ce în ce mai sărată. Concentrațiile de sare determină temperaturi diverse: 20 grade Celsius la suprafață, 40 de grade la un metru adîncime, 60 de grade la un metru și jumătate.

DIMENSIUNI ȘI DIMENSIUNI

În urma măsurătorilor antropometrice efectuate de către colec-

tive de specialiști ai Ministerului Industriei Ușoare s-a constatat că piciorul cel mai mic îl are o tinără bucureșteană. Talpa acesteia măsoară 22 cm echivalînd cu numărul de pantofi 32,5. Femeia cu piciorul cel mai mare locuiește de asemenea în Capitală. Ea poartă un pantof echivalînd cu numărul 43. Peste 32 cm (nr. 47) măsoară talpa unui bărbat — performanță considerată o raritate în materie de dimensiuni antropometrice. Posesorul acestei impresionante tălpi lucrează la... Institutul de încălțăminte, pielărie, cauciuc.

DRUMURI STRĂVECHI

După cercetări efectuate de-a lungul anilor, arheologi și istorici au stabilit traseele unor străvechi drumuri care brăzdau teritoriul patriei noastre. Astfel, unele dintre cele mai vechi drumuri din țară și din Europa, în același timp, sînt cele de pe văile Oltului, Siretului, Prutului, Mureșului și Someșului, folosite încă din preistorie.

Țara noastră a fost brăzdată, de asemenea de marile drumuri romane. O porțiune dintr-un asemenea drum, construit în secolul II, se păstrează, între altele, și în zilele noastre la Celeiu, lângă Corabia.

SANCTIUNEA: TREI CUPE DE VIN

În Muzeul regional din Tg. Mureș se păstrează statutul breslei timplărilor din localitate, întocmit în anul 1754. Statutul prevedea, între altele, că o calfă trebuia să lucreze de la orele 4 la 19. În statut figurează și interdicția de a părăsi noaptea casa patronului. Călcarea acesteia avea ca primă sancțiune obligativitatea de a oferi meșterului cite una pînă la trei cupe de vin, iar în caz de recidivă, o găleată întreagă. Un alt statut, al breslei blănărilor, stipula, printre altele, că uce-nicul, după ce dădea dovadă în fața breslei că și-a însușit meseria trebuia să ofere o masă copioasă întregului «juriu».

Profesorul întreabă un elev:

— Spune-mi, te rog, ce deosebire este între curentul electric obișnuit și fulgerul?

— Fulgerul luminează gratuit, iar pentru curent electric trebuie să plătim!

— Credeți într-adevăr că morcovii contribuie la îmbunătățirea văzului?

— Desigur! Ați văzut vreodată un iepure care să poarte ochelari?

Un anunț apărut într-un ziar englez:

«Domn cu aspect plăcut, posesorul unui «Rolls Royce» din 1935, dorește să cunoască o doamnă frumoasă cu condiția, ca ea să fie mai tânără decât automobilul».

Un cetățean își vopșește gardul în mare viteză.

— De ce te grăbești așa? — îl întreabă un vecin.

— Am foarte puțină vopsea și vreau să-mi ajungă pentru tot gardul.

Întrebare: Ce se întâmplă dacă încrucișezi un elefant cu un pachet de unt?

Răspuns: Sau obții un pachet de unt cu memorie excelentă sau un elefant care se întinde pe piine.

Medicul se adresează unui pacient:

— Uite cum îți tremură miinile. De azi înainte va trebui să fumezi o țigară pe zi. Ai înțeles? Una pe zi.

După o lună, pacientul vine din nou la medic, starea lui fizică fiind și mai gravă.

— Vă mărturisesc doctore, că înainte nu fumam de loc. Țigara ce mi-ați prescris-o zilnic, mă dă gata.

Profesorul: — Cum se pot împărți șapte pere la opt persoane?

Elevul: — Cel mai bine ar fi să se facă din ele compot.

— De câte ori te-am învățat să nu te amesteci când vorbesc oameni mai în vîrstă! Dacă ai ceva de spus, așteaptă pînă termină ei de vorbit.

— Am încercat, mamă, dar ei nu termină niciodată!...

O femeie se duce să consulte un avocat:

— Pot să dau în judecată, întrebă ea, un individ, în cazul de față ginerele meu, care mi-a spus în public că sînt rinocer?

— Desigur. Cînd v-a adus această jignire?

— Acum 17 ani.

— Îmi pare rău, dar după atîția ani nu

mai aveți dreptul să-l dați în

judecată. De ce ați aștep-

tat atîta timp pentru a

veni la mine?

— Pentru că

nu văzusem

niciodată un

rinocer. Abia

ieri am văzut

unul la grădi-

na zoologică.

În S.U.A.

— Unchiul meu

a știut cu o lună înainte

data exactă la care va

muri.

— Și cum a aflat-o? De la ghicitoare?

— Nu, de la președintele tribunalului.

SĂ RÔDE M

După părerea multor specialiști, clima din insula Sfînta Elena este ideală pentru petrecerea vacanței de iarnă. O agenție de voiaj dorind să organizeze excursii în acest loc a tipărit următorul afiș-reclamă: «Împăratul Napoleon a rămas în această insulă pînă la moarte. Imitați-l la prețuri rezonabile».

Dl. Duval, instalat pe terasa unei cafele, citește ziarul. La un moment dat scoate un briceag și decupează un articol. Chelnerul îl întreabă:

— Ceva interesant, domnule Duval?

— Da. Este povestea unui tip care și-a strangulat soția pentru că îi umbla tot timpul prin buzunare.

— Așa? Dar de ce decupați articolul?

— Vreau să-l pun în buzunarul hainei!...

«Las' să spună despre mine orice, asta nu mă atinge deloc».

«În orice caz, nu din cauza acelor cincizeci de mii de franci, pe care mi i-a cerut, eu, după cum înțelegeți și dumneavoastră, i-am spus «nu». Eu i-aș fi dat banii cu nespusă plăcere. Dar l-am refuzat din principiu».

«Îmi pun capul la tăiere!»

«Iertați-mă că v-am deranjat: vă rețin numai un minut».

«Dar eu v-am scris o scrisoare lungă aproximativ acum două săptămîni, îmi amintesc, și am pus-o cu mîna mea la cutia poștală. Nu ați primit-o? Ciudat...»

«Acum e cam strîmt, dar purtat se va a-justa perfect».

«Acum e cam larg, dar după spălare se strînge».

«V-am citit manuscrisul cu cel mai viu interes. Calitățile lui sînt incontestabile. Din păcate, cadrul prea îngust al revistei noastre, încărcată peste măsură nu ne permite» (ș.a.m.d.)

«Sînt de-a dreptul nenorocit că trebuie să plec așa de repede, dar mîine sînt nevoit să mă scol de cum mijesc zorii».

«Cu toată bunăvoința am să răscolesc încă o dată prin rafturi, dar sînt convins că v-am restituit de mult cartea dumneavoastră».

«Piesa dumitale, dragul meu, are un singur neajuns: e prea subtilă... cu alte cuvinte depășește nivelul de înțelegere al publicului».

«Am să lupt pentru cauza dumneavoastră, ca pentru a mea proprie».

Dacă mi-ați fi cerut acum o lună... dar ce spun, în urmă cu o săptămîină... Acum însă, sincer vorbind, nu dispun de bani».

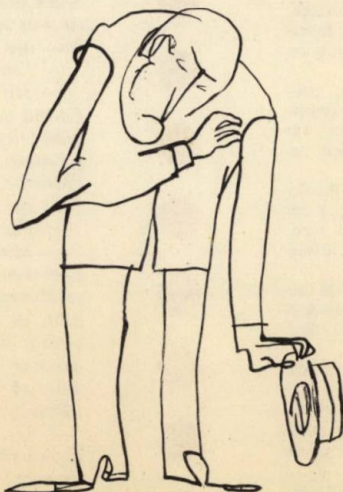
«Sînt gata să restitui alegătorilor mei mandatul în ziua cînd...»

«Vă asigur că nu mi-a venit ușor să iau partea care îmi reve-nea din moștenire. Dar... n-ai ce-i face... așa-i viața».

DACĂ VI SE SPUNE CĂ... SĂ NU CREDEȚI

«Credeți-mă, vă spun asta numai în interesul dumneavoastră... Personal, nici nu-mi pasă...»

«V-aș invita cu plăcere la masă, dar noi, vedeți dumneavoastră, încă nu ne-am instalat»

«Nimic din astea nu s-ar fi întimplat, dacă ei-m-ar fi ascultat: i-am prevenit de sute de ori...»

«Înțelegeți, așa o carte ca a mea, e curat dinamită! Ea ar compromite prea mulți... Evident, nimeni nu vrea s-o tipărească».

«Hîrțile dumneavoastră prețioase, dragă prietene? Dar nu vă necăjiți, am să mă străduiesc pentru cîștigul dumneavoastră, ca pentru al meu personal».

«Cînd vorbesc despre naivitatea nemai-pomenită a oamenilor, mă refer la lume, în general... desigur nu la dumneavoastră personal!»

«Dacă nu am dreptate, sînt primul care îmi recunosc greșeala».

«Eu nu născocesc nimic».

«Intuiția nu mă înșală niciodată».

«E greu numai primul pas».

«Vă tratez ca pe un prieten și nu ca pe un client».

«Condițiile dumneavoastră, sînt condițiile noastre».

«Grozav aș vrea să-l ajut cu ceva, dar în momentul de față, cu toată dorința mea... ș.a.m.d.»

«Mai numărați o dată, domnule, mai numărați, dacă doriți: evident, s-ar putea să vă fi dat mai puțin, cum, desigur, s-ar putea să vă fi dat mai mult...»

«Ce noroc că ne-am întîlnit în stațiune... Cînd ne vom întoarce, am să vă telefonez neapărat...»

«De altfel, reșine, eu nu intenționez să-ți răpesc libertatea, eu nu fac parte din acea categorie de femei (bărbați) care se agață...»

«Credeți-mă...»

ZECE REGULI PENTRU SPECTATORII DE TEATRU ȘI CONCERTE

de Erich SOIKA

● Să nu vii niciodată la timp, aproape de începerea spectacolului, altfel ceilalți ar putea crede că ești un om fără ocupație. În timpul executării uverturii, foiește-te în fotoliu și pocnește cât mai tare cu partea turnantă a acestuia. Prin asta nu numai că vei ușura sarcina instrumentistului de la talere dar vei aduce și o notă dramatică în preludiul monoton.

● Pe cât poți mai des, apleacă-te spre soția sau însoțitoarea ta și explică-i cu voce tare conținutul lucrării, componența orchestrei, numele compozitorului, pentru ca cei din jur să știe cu ce om cult au avut șansa să stea alături.

● În timpul executării ariilor, înghină-le ușurel. Asta va da mai multă încredere executantului și te va înălța în ochii vecinilor.

● La piesele clasice nu uita ca, în liniștea din jur, să suflă actorilor pasaje pe care le cunoști. Gîndește-te ce s-ar întîmpla dacă Hamlet, de exemplu, ar risca să-și înceapă cunoscutul său monolog: «A fi sau a nu fi», fără suflatul spectatorilor din sală.

● La concertele filarmonicii să vii întotdeauna cu o lanternă de buzunar și o partitură. Știma pianului ciocănește-o puternic cu degetele pe spătarul fotoliului.

● Proptește-te în spătarul fotoliului și închide ochii, lăsîndu-te fascinat de muzică. Dar totodată urmărește cu atenție ca fascinația ta să nu se transforme într-un somn cu sforăituri.

● Cumpără bomboane de ciocolată, preferîndu-le pe cele cu învelișul puternic foșnitor. Dezvelindu-le în timpul concertului, vei atrage asupra ta mai multă atenție decît cel mai genial virtuos.

● În pauză fă o plimbare la bufet. Acolo se adună majoritatea spectatorilor și este cel mai potrivit loc pentru a declara cu glas tare, fără jenă, că ai ascultat aceeași operă într-o interpretare mult mai bună.

● La concertele cîntăreților renumiți să nu fii zgîrcit cu aplauzele. Un om care se respectă nu va înceta să aplaude și să biseze pînă cînd cîntărețul nu va răguși.

● Numai profanii așteaptă ultima replică a eroului sau acordul final al simfoniei. Tu să ieși din sală cu curaj. După cursa cu obstacole spre garderobă mișcă-ți coatele cu atîta forță încît să demonstrezi lumii întregi că și cel din urmă poate fi cel dintîi.

Respectă aceste reguli și te vei socoti pe bună dreptate un mare pasionat al teatrului și mare meloman.

CUGETĂRI

Schiță de Alf PREISEN

— Mamă, e interesant, nu-i așa, că eu — sînt eu? — cugetă micuțul. El a răcit și nu-i lăsat să se plimbe; stă la fereastră, tușește, strănută și desenează ceva pe o coală mare de hîrtie.

— Desigur, e interesant — răspunde mama.

— Mam', da' tu te gîndești vreodată la asta?

— Da, scumpule. E drept, acum mai rar, dar cînd eram mică mă gîndeam și mi se părea, de asemenea, foarte interesant.

— Mam', tu știi ce mai e interesant? Iată, asta e șiret. Dar dacă șiretul s-ar numi «culat», eu ți-aș spune: «Mama, culează-mi ghetuța». Nu-i așa că e interesant?

— Foarte interesant, — răspunde mama.

— Știi însă ce e mai interesant decît orice? Că mă numesc Ian-Olaf. Cineva o să strige: «Ian-Olaf» și eu voi privi îndată și voi ști că pe mine mă cheamă. Iar altul o să strige: «Maria-Cristina» — și ea va ști că e chemată. Nu-i așa că e interesant?

— Foarte.

— Mam', da' tu știi, ce e cel mai-cel mai interesant? Că tu ești mama mea, iar tata e tatăl meu. Și pe urmă, de ce plîngem? Interesant, eu nu vreau să plîng, mai ales în fața altora, dar lacrimile curg!? Ar fi bine să avem un buton pe spate și, cînd simțim că ne vine să plîngem, să apăsăm pe butonaș: «Dzin!» și nimeni nu vede nimic. Înțelegi?

— Of, scumpul meu, prostuț mic! — zice mama sărutîndu-și odorul. Ia să vedem, ce ai desenat? Desigur, tot ceva foarte-foarte interesant!?

— E-e, și tu mamă! E numai un satelit.

De la Iași, prin Tîrgu-Frumos și prin bungetul pădurii de la Strunga Pașcanilor, iar apoi pe la Miclăușeni, trecem podul de peste Siret și, cotînd-o imediat la stînga din șosea, pe un drumeag îngust de țară, iată-ne acasă, la Mirceștii lui Alecsandri. Cucerit azi de primeniurile socialiste care îi conferă o tot mai cuvenită fizionomie, satul de odinioară, cu căsuțele lui încremenite într-o vetustă patriarhalitate parcă ineluctabilă, cu idilici țărani în straie albe, cătînd curioși, cu ochi încruntați, de după colțul zaplazurilor, ori din cornul ogrăzilor, la străinul abătut pe aci, în pacea locului, a ieșit din anonim și din inerție. El arată azi curat, cu gospodării înnoite și bine îngrijite, împresurate de verdeața grădinilor, cu toate mîngîindu-ți vederile și încîntîndu-te deopotrivă. Din drumul care coboară de sus, de la gară, de unde în urmă cu trei pătrare de veac, poetul, adus cu trenul de la Paris de fată și de ginere, era purtat pe brațe spre a muri apoi la 22 august 1890, facem puțintel la stînga și, străbătînd hudița printre șiruri de locuințe cumînți și desfătate de tufe dese de lileci, și de trandafiri, sîntem deîndată la casa memorială. Aci odihnește, precum ne aduc aminte versurile lui Eminescu, «*acel rege-al poeziei, veșnic tînăr și fericit*» Ce din frunze îți doinește, Ce cu fluierul îți zice, Ce cu basmul povestește, veselul Alecsandri».

Camera de lucru a poetului

În fața podețului de la intrare, trase la umbră pe marginea șanțului, stau două autobuze roșii, iar dincolo de ele, lângă niște motociclete, se rânduiesc două Renault-uri, unul cu număr de Brașov, celălalt din Argeș, precum și un plin de praf Volkswagen în care tocmai iau loc, gata de plecare, niște turiști din străinătate. Înăuntru, în curtea largă, cu așternuturi de bogată iarbă și pe aleea principală, deasupra căreia, prin frunzelul bătrînilor tei împletoșiți de podoabe vegetale, se distinge albul lăptos al lămpilor fluorescente, ca și în jurul muzeului, pînă spre fîntîna cu roată și în preajma mausoleului, se învîlmășește o mulțime de lume, mai ales tinerime, învîluită, ca și noi, de miresme calde, și e cucerită, în liniștea adîncă apărută aci de veșmintele cu care arborii îmbracă parcul, de sfinte aduceri aminte ce par a căpăta grai și prind, ca atare, să cuvînteze la mai fiecare pas despre slăvite vremuri de odinioară. Împreună cu un grup masiv de pionieri, pătrundem în sălile muzeului inaugurat cu aproape zece ani în urmă și, cîntînd la fotografi, la manuscrise, la tipărituri, la scrisori și la celelalte exponate care, între altele, ilustrează trainica prietenie a lui Alecsandri cu Kogălniceanu, cu Bălcescu, cu Al. Russo, cu C. Negruzzi ș.a., atestînd înflăcărarea cu care poetul a luat parte la revoluția din 1848 și la înfăptuirea Unirii, ori ascultînd explicațiile ghidului, îl și vedem, cu ochii minții, pe cel ce avea să devină și să rămînă pe vecie bardul de la Mircești. Dealtminteri, nu de mult, în a doua decadă a lunii lui mai, cînd aci se scuturau teii încărcăți de miroazne, a poposit, împreună cu alți conducători de partid și de stat, tovarășul N. Ceaușescu, lăsînd scris în cartea de onoare următorul omagiu: *«Cu profunde emoții am vizitat casa bardului de la Mircești, luptător și patriot pașoptist, cărturar înaintat și făurar de seamă al limbii românești, poetul ce-a cîntat cu adîncă și generoasă simțire «Deșteptarea României», exprimînd în stihuri înflăcărata visul de unire al întregului popor român, idealurile de neatinere și propășire care își găsesc astăzi împlinire în patria noastră socialistă»*.

Ni-l aducem aminte! Copil fiind, lua cu asalt stogurile, laolaltă cu alți pici ca el ai satului, dîndu-se, în parte, de-a berbealeacul pe căpițele

cu fin din luncă, părăduind merele și perele, încă necoapte, de prin pomăturile megieșilor, așcultiînd de povețele jupînesei Gahița, ori învățînd, după aceea, cu părintele Gherman, pentru ca, mult mai tîrziu după aceea, popasurile ce i-au fost hărăzite, aici la țară, să alterneze totdeauna, cu călătoriile în apusul Europei. Dintre toate încăperile pe care le parcurgem, ne impresionează îndeosebi, biroul de lucru, reconstituit cu fidelitate și în care au căpătat nepieritoare ființă, multe din celebrele sale scrieri în versuri și proză ca cele care i-au adus și îi păstrează îndreptățita consacrare. Reîmprospătîndu-ne astfel cunoștințele privitoare la viața și prodigioasa operă a scriitorului, nu tîrzie vreme, pornim apoi cu pasul către Siretul din apropiere.

Trecem pe lângă acareturile cooperativei agricole de producție întemeiate pe mina stîngă a drumului și, printre vrednice lanuri de grîu și porumb, ajungem și oprim la stîna din vecinătatea unui bulhac de apă în care, dintre păpușuri, se ghicesc cîteva scule pescărești. În continuare, iată-ne apoi ieșiți de-a dreptul, în împărăția din lunca vag aburită a domolului Siret ascuns *«ca un balaur»* și încovoindu-se *«luciu sub copaci»*, în timp ce *«pe malu-i verde... apa curge, schimbîndu-se în vîlurele pe prundișul lunecos și adoarme la bulboace»*, sclipindu-și, în lumina plină a după-amiezii, *«solzii lui de aur»*. Aproape ca și altă dată, zăvoiu, cu sălciiile sale ca trase de estompa unei vîpăi albastre pe fundalul cerului fără de pată, ne întîmpină cu dalbe romanițe, cu rochițe de rîndunele și cu alte nenumărate și bucurioase flori îmbătate de boare și parfumuri campestre. Zăbovim puțin, nu departe de podul de peste Siret, la umbra răcoasă a doi veterani stejari, la cei *«Doi frați»*, declarăți monumente ale naturii. Poposind lângă tulpinile acestor copaci, avem plăcuta surpriză ca, la un mic aparat cu tranzistori al unui cioban care mesește în tihnă aci, să ascultăm *«Ciocîrlia»*. Ca și cum s-ar scutura salbe de nestemate, melodia aceasta ne amintește de *«Miorița»* cea bătută în pietre scumpe pe care Alecsandri a scos-o, împreună cu alte neprețuite podoabe folclorice, din zăcămintele aurifere ale neștiutelor veacuri românești! Nu cîntă ciocîrlia cea adevărată din *«Concertul din luncă»*, dar e tot una autentică, a lui și a noastră, a tuturor, cunoscută și îndrăgită pretutindeni și mult dincolo de fruntarii. Ea este, dealtfel plămădită și izvodită, ca *«Hora Unirii»*, ca *«Deșteptarea României»*, ca *«Steluța»*, ca *«Rodica»* și ca atîtea altele din chintesența tuturor cîntecelor cîte-s în graiul inimii poporului nostru! Ale poporului care, împreună cu toate cîntecele țării, slăvește cu mîndrie amintirea și opera scriitorului, înconjurînd cu dragoste și respect activitatea lui literară și cetățenească de înfocat patriot.

E zestrea veșnicului tînăr și ferice rege al poeziei, care a contribuit cu deplin succes ca, prin rezonanța aspirațiilor din versurile sale, în marele concert al lumii să se audă cu distincție și glasul dăruit, plin de sănătos optimism și de demnitate al patriei noastre pe care, netăgăduit, a slujit-o cu aleasă și ardentă devoțiune patriotică, — glasul liber de azi din ce în ce mai presigios, al României socialiste.

*Insemnări
de vânător*

147

Cel dintii și cel de pe urmă

Ionel POP

P

asul vânătorului tânăr a urcat ușor pieptul de munte de la cabana din Bucin până la țugușul de stîncă al Frățilesei. Dacă tic-tacul inimii se întetise, nu greu muntelui îl grăbi. Vânătorul tânăr cîntase pînă atunci pe multe strune din harfa fermecată a vînătoarei, de la

biata victimă de toate zilele, iepurele, pînă la căprior semeț și la mistreț minios. Acum, în sfîrșit, avea să așeze cununa: cerbul Carpaților. Nu văzuse încă cerb decît în grădinile zoologice și în parcuri închise; nu cunoștea încă emoțiile și peripețiile neîntrecute ale vînătoarei de cerbi decît din istorisiri și din cărți. Trofee în fața cărora a stat mirat erau rodul trudei și al iscusințelor altora. Inima acum răspundea iluziilor și se trudea să țină pas cu tremurul nerăbdării.

Din vîrfurile Frățilesei a cuprins în ochi întinderi din raiul care i s-a deschis pentru prima dată. Valuri de codri

de molid, care în depărtări își înmuiau fețele sumbre în roșul făgetelor, ochiuri de tăieturi cu iarba pîrlită de primele brume, deasupra cărora pufușoare de bisacăn întirziate trăgeau o părere de vâl argințiu. Tocmai în talpa largă a Crengii-mari a descoperit, pitită, cabana.

Acolo a băciuit în această cea dintii vînătoare de cerbi a lui. Între pereții ei de birne necioplite, lîngă vatra deschisă în care jucau și cîntau flăcările despicăturilor de brad, a cunoscut el «vraja cabanei». De acolo a pornit pe înserat, urcînd povîrniș lung, pînă la un gorgan de piatră de sub umărul piscului în piramidă al muntelui Seaca. Răzimat cu spatele de peretele Pietrii-cerbului, cu carabina la îndemînă, a așteptat să se ivească din mirajul iluziilor cea dintii floare roșie a izbînzii.

Iarna se mișcase din sălașurile ei de la miez-noapte, și și-a trimis solii. Deasupra muntelui a trecut vînt înghețat și a adus volburi de nori mohoriți. Într-o dimineață, cînd s-a deșteptat brîndușa-de-toamnă ca să soarbă binecuvîntarea soarelui, s-a găsit îngropată pînă la floare în puf alb. În acea

dimineată nu și-a deschis floarea li-liachie — a așteptat. Cunoștea și ea rinduilele din vechimile cele adinci. Doar atât ar voi acum iarna: să vestească asupra lumii că a purces la drum, ca vietățile cele cu singe și cele cu sevă să iee seama că a venit vremea să se gătească pentru veacul cel greu. Apoi și-a retras grăbită înaintașii și i-a așezat straje în virfurile înalte.

Mai târziu brîndușa și-a deschis ochii și i-a căscat mari, cuprinsă de mirare. În jurul ei era aceeași lume și totuși era alta. Cerul înalt era mai vioriu decît floarea ei; soarele zîmbea din disc arămii, în zîmbet cu o ușoară tristetă. În poiană, alături, o splinuță legăna mai ieri pe tulpină înălțioară o ciorchină aurie. Unde-i sînt acum florile? Un fir călător, rămas stingher din convoiul funigeilor, unduia acum prins de cotorul ei vestejit. S-a grăbit brîndușa să săvîrșească în ritual vechi porunca speciei, apoi și-a lăpădat frumusețea petalelor și și-a încuiat în căsulie căptușită germenul învierii. S-a stins din cuprinsul muntelui și cea de pe urmă floare.

Sub soare blind, muntele și-a luat rămas-bun de la bucuriile vieții. În melancolica înserare a toamnei se pregătea de somnul greu și lung, frămîntat de viscole, încremenit în geruri. Colo jos, la poale, fașii s-au îmbrăcat în mantie roșie-ruginie, mestecenii și-au schimbat frunza în galbeni zimțuiți. Ca para focului ardea roșul portocaliu al plopului de munte, iar palinii singerau din fiecare frunză sărutată de brumă. În streșini de pădure rumeneau strugurii socului-roșu și ai dracilei. S-ar părea, că vara, în fuga ei grăbită din fața dușmanului, a scăpat din sac cite o culoare din cele pe care le adunase din caliciul tuturor florilor, ca să le păstreze pentru a doua venire.

Deasupra efemerelor podoabe, aici spre virfuri negrește sumbru și neschimbat codrul de molid. Lui primăvara nu-i aduce verdele și nici toamna nu i-l duce. Peste el trece și binele și răul — moșneag care multe a văzut și din toate a scos o înțelepciune, pe ceea a împăcării. În mila fugarei în-seninări nu surură boare prin cetini. Chiar și neodihnită barbă-a-bradului atîrnă moale, în caiere lungi, din cren-gile molizilor, — candelabre de argint în tăcerea de biserică. Gaia nu mai cere ploaie rotindu-se în văzduh. S-a dus neamul lărmuitor al gaițelor spre pădurile cu mană de ghindă; mierla neagră și sturzul gulerat nu mai sperie tăcerea cu alarma lor și nu o mai leagă-nă cu flautul lor. Acvila-tîpătoare

iși scutură clopoțelii glasului pe undeva, departe, prin țările de miază-zi; huhurezul pitic în alte țări măsoară nesfîrșitul timpului cu pendula giasului lui plîngător. Buha stă zburliță în scorbură. Popoare de pițiguși codati, mici cît nucile cu tot cojocelul lor de iarnă, trec din copac în copac, dar vorbesc în tîrîit atît de încet, încît nu-i aude nici măcar veverița, care se grăbește să-și căptușească în mușchi moale culcușul vechi. Un horhoi negru, cu bonetă roșie în creștet, se găsește să plîngă din cînd în cînd o durere a lui, în țipăt lung și trist. Uneori trec cocori și dau semnale de trompetă; uneori undulează în văzduh unghiul giștelor clevetitoare. Uneori fișii deasupra sulitelor molizilor linia cetei de nagîți porniți din depărtate locuri de smîrcuri; uneori se învâluie sub cer norul străveziu al stolului de grauri grăbiți. Trec cei trecători — nemișcat stă muntele, și tăcut.

Deodată s-a născut din tăcere, pornește de undeva, părere de glas. E un murmur care tremură scurt și înăbușit, ca tunet din depărtări mari. Acum trimite alt val, mai plin, mai lămurit — tăiat și el scurt. Apoi se încheagă în glas de buciom prelung, pornește abea auzit din registru adînc, se ridică doai cu un ton, ia ampoare, vibrează, se rostogolește deasupra muntelui în modulări moi. E un glas împovărat de tristețea singurătății, pornit din chinurile dorului, — plîngător și dulce și rugător și chemător. Scade și se pierde, prelungit doar de visarea unui răsunset. După un răstimp vine mai de aproape. În cîntec de orgă, adînc și tremurat, dezvăluind și mai mult tulburarea de simțuri care îl pornește: «Aooo-ooooa-oooooaaa-ooo!» Se topește apoi ca în așteptarea unui semn... Din alt adînc se ridică deasupra muntelui glas nou. Izbucnește deodată ca scăpat din strîmtorarea unui cazan. E adînc, e răgușit, totuși sonor, repezit în undă de minie cutropitoare, tăiat în răbufneală scurtă. Cel din apropiere abea așteaptă să se mistuiască amenințarea — duioșia de mai înainte și-a tulburat apele în răscolire de patimă, și pleacă răspunsul ca puhoi de zăgaz rupt. Duelul de glasuri se întindește, dușmanii se apropie aruncîndu-și amenințări furioase. Alte glasuri se ridică dintr-o vale și din alte, și dintr-o coastă de munte și din cealaltă. E cîntec și mărturisire de dragoste, — e oftatul dorului, apoi vestirea în lume a puterii și a bărbăției, apoi sfidare, provocare la luptă voinicească, strigăt de bătaie, tulnic de biruintă...